

Каз. 93
84.5 Каз. 00
А 45 - К

**Сансызбай
Алпысбайұлы**

**Бір қуанып,
бір өкінген өмір-ай!..**

28.06.17 ✓
28.09.22/507

02

Сансызбай Алпысбайұлы

3

55163 · 2500

*Бір қуанып,
бір өкінген өмір-ай!..*
(шерлі көңіл сыры)

Көкшетау, 2005 ж.

Бұл жырлар өлең жазуды кәсіп етіп жүрген емес, жаралы жанын қасиетті жырмен емдеп жүрген адамның өзінің сол жай-күйі мен өз ойын ақ қағазға өлеңмен түсірген жан күйзелісі.

ISBN 9965-23-004-8

Қағазға тамған көз жасы

(Алғысөз орнына)

Бұған дейін де бірді-екілі жыр жинағын баспадан шығарған Сансызбай Алпысбайұлы өзін ешқашан да ақынмын деп көрген емес. “Менің бір басымның қайғысы мен қасіреті де, жанымның азабы мен күйзелісі де өзіме ғана аян. Бұл өлеңдер сол күйзелген, тіпті кейде күйінген сәттерімнің көз жасы”, — деп бұл жолы да қол жазбасын қойын қалтасынан алып қолыма ұстатқан ағаның қолын қақпадым. Өйткені Сәкеңнің жан-жары Ғалиясы дүние салған бес жылғы кезеңнен бергі қайғысын да, қасіретін де көріп, біліп жүрмін. Шындығын айтайын, біз де әйелі өлгеннің бір талайын көрген едік, алайда жардың қазасын осыншалықты қазыла қайғырған, тіпті кең дүниеге сыймай аласұрған, көз жасын бір құрғатпай егілген, ах ұрғанда қабырғасы сөгілген ер-азаматты көруім де осы. Мұны ақырғанда айбыны бар, ашу қысса айқайы бар Сәкеңнің осал, боркеміктігі деуге аузым да бармайды. Бұл бәлкім, бөгде де бөтен жан иесі біле де, сезе де бермейтін ерлі-зайыпты жандар арасындағы күдіретті бір сезім болар деп ойладым. Ғалиясына деген сұхта алмай жүрген сол сезім мен Сәкеңнің жан күйзелісінің өлең болып ақ қағазға түскенін құптадым. Өйткені, сыңарынан айырылған аққу ғұмырлы Сансызбайдың қазіргі қасіретін осы ақ қағаз болмаса өзге ешкім де, тіпті оның өз жүрегі де көтере алмайтын болар еді. Бұр жырлар оның қағазға тамған көз жасы. Ендеше осыншалықты неге жылайды, неге егіледі деп бұл жырларды сөге көрмеңіз.

**Жабал Ергалиев,
жазушы.**

Наурыз күнгі ой

Мына тұрған ауыл бармыз,
Жайылсын бәріміздің құшағымыз.
Ұлыстың Ұлы күнін қарсы алып,
Қайырлы құтты болсын Наурыз!

Не көрмеген біз қазақпыз,
Ежелден жуас, момын халықпыз.
Әңгір таяқ ойнатқандарды,
Аспен үндемей-ақ жеңген жанбыз.

Қадірлеп қастерлеген ата-бабамыз,
Жетпіс жылда да ұмытқан жоқпыз.
Соңғы он жылдан аса,
Бүкіл ел боп тойлап жатырмыз.

Келіп тұрған қой жылымыз,
Ұйықтап қалмай сақ болыңыз.
Мерекелі берекелі бола берсін,
Семіз, сегіз жұмсағымыз.

Жеткенге осы күнге қуанамыз,
Арнадым өлеңімді бір екі ауыз.
Қазағымның туы биік болсын,
Ел болып қашан да тойлаймыз.

Әлі де көп жайды ойлаймыз,
Бекісе екен жас Отанымыз.
Түгел туған тілде сөйлесек,
Жүрмейміз бе аяқты басып нығыз.

Жерімздің асты-үсті байлығымыз,
Кәсіп етсек жабыла барлығымыз.
Болмас па екен бұл өмірде,
Патша да, халық та армансыз.

21.03.03.

Әлі де күтем

Кейде бір еске алам,
Аманатым бар деп ең Ғалиям.
– “Бас аяғы балаларың екеу-ақ қой,
Ренжітпессің Сәкенім тапсырам!”

Көтермей басты көз жасынан,
Қиыла қасыңның қиығымен қараған.
Егер де тұра алмасам берік бол
Дегеңді естен қалай шығарам?!

Айманым, қызым балам,
Айтпап па еді мамаң.
Әкең жайы жеңіл болмас,
Құдайдың ісі көз жұмсам.

Ұмытпаймын айтқаныңды, Галяжан,
Не болса да шыдап бағам.
Күш-қуатым мезгілсіз таусылса,
Амал жоқ бұйыртсын орын жаныңнан.

Е, балаларым, жүре бер есен аман,
Түгел ғой сендердікі барында папаң,
Есік алды төртінші көктем,
Бір сәт қана ойға салсаң.

Осылай жүргеніме әбден қысылам,
Жетті ғой дейді бүкіл туған.
Күтіп жүрмін бір ауыз сөз,
Ендігі ақыл сенен, балам.

Елегесін талай жерге шақырған,
Ең болмаса анда-санда мамаң.
Айналшықтап мазам кеткенде,
Жиналушы еді деп бірге барам.

Осы күні жүресің қимай ұялғаннан
Көрінесің сыйласқанның құлы болғаннан.
Жалғыз бойың сыймай қайтасың,
Үзілісте біреу қуғандай дастарханнан.

Екеу болып ақыл толған,
Келісімінді әлі күтем балам.
Мұршасының біткенін күткенің бе.
Осыншама не қылып ем данам.

Аз емес мұқатқан мені адам,
Қашанғы оларменен алысам.
Не боларыңа көз жетеді,
Кешегі аңаңдай ертең сұласам.

Барымның, жиғанымның балам,
Иесі өздеріңсің әлде қашан.
Бала-шаға емессің,
Жалғыздығымды түсінбегендеріңе таң қалам.

Басың қатып сандалған,
Туғаң балаң қолдамаған.
Бір тұжырымның болмағаның,
Кімге айтасың кім нанған?!

Өкіңсің толғанасың осыған,
Күн сайын қосылады жасыған
Шіркін-ай, арман ба екен,
Өз жаранды өзің қасыған.

Жоқпын әлі естен айырылған,
Болмашыға аттап қия салған.
Көрсетпесін қалған жаста,
Анаң өткендегідей сағың сынған.

Тағы да өтейін деп алдыңнан,
Жайдан жай емес бұл жазған.
Еш көштен қалғамын жоқ,
Ой жүгіртші асықпай, балам!

06.04.03.

Қамығу

Не көрмеген сорлы басым,
Қысқа өмірде не қыласың.
Мезгілсіз айырылсам да Галямнан,
Тұрмыс билеп адыра қалғасын.

Не кездеспеген қаралы басым,
Береке кетіп шашылғасын.
Біраз уақыт үміт артқан,
Тағы да ақталмайтын болмағасын.

Не көтермессің жүк боп салғасын,
Мүлде жалғыз боп қаламысың?!
Әрі қарай шамам жоқ.
Жазғанынан тағдырдың асамысың?!

Ей, боталар, өлің тірің,
Айтсаншы, тез ақыл бірің!
Қатырып басты қойдыңдар,
Адасқаным ба әлде менің.

Иттен әрі кісіден берің,
Болғанымен жүрер-тұрар жерің.
Арба сынбас, өгіз өлмес,
Балаларым, не кешпес әкелерің?!

Ми ашып өмір сүргенің,
Ерсі көрініп те күлгенің.
Жалмауыз қу қақ бастай,
Ешқайда бойың сыймай жүргенің.

Әлі де жылауменен өтемсің?!

Тәңірім алғаныңды қайтып беремісің,
Дәм-тұзы біткендерге әлде ертемсің?!
Қосағымды күнде жоқтап,
Қысқа өмірім жылауменен өтсемсің.

Армандаған мұратыңа ертең жетемісің,
Жалғыздықпен қайғыға әлі көнемсің?!
Дәмеленіп тағдырдан жүргеніңде.
Сығырайған жарығым мүлде сөнемсің?!

Туыстарым жайымды мына көремсің,
Жалғанды қалатұғын күтіп бөлемсің.
Белгісіз арада қанша боларыма,
Өткендерден аса мықты деймісің?!

Ешкімің тыңдамай осылай жүремсің,
Бабалар жасынан артық сүремсің?!
Қақбас болып қалғаныма,
Дос-дұшпаның бірдей күлемсің?!

Бос өткен уақытқа өкінемсің,
Тұрғанда жақындарым біреуге өтінемсің?!
Аңқылдаған ақ басым үшінші рет,
Жаста қалған тағы сүрінемсің.

Жұма сайын кетіп келемісің,
Әкем бар деп балаларым елеймісің?!
Соқыр, саңырау сияқты,
Міз қақпайсындар білемісің?!

Көтерем деп уайымды өшемсің,
Өз шаруаңды өзің шешемісің?!
Ойымдағыны іске асырсам,
Балаларым әкеңді кешемісің?!

Бірің тұрған ананның өзімісің,
Бірің тұрған ананның көзімісің.
Ақылдары жетсе тындағаны дәреже,
Тындамаса жасыңа жетпей шөгемесің?!

Тоқтатпай көздің жасын төгемісің,
Тағдырым тағы неге жегемісің?!
Күн мен айым қайта туып,
Жағдайға бұрынғыдай жетемісің?!

Шыдамың жетіп әрі көнемісің,
Қыз бен ұлым ренжіткеннен өсемісің?!
Ұнатқанын үйге алып келсе әкелеріңді,
Қара жерге тірідей көмемісің?!

Жалғыздықтан шаршағасын жүдеймісің,
Күн өткен сайын үдеймісің?!
Ештеме шықпай мына тіршіліктен,
Үміті әбден үзілген күйдемісің!.

Ащы тұщы араласып түйреймісің
Ашынып жүріп бірақ күйреймісің?!
Адал еңбегім мен ақ көңілім,
Алға әлі біраз сүйреймісің?!

14.01.04.

Өз анамдай сағынғасын

Жай емес қой шаршарым,
Келген сайын балаларым.
Енселерінді бір көтермей,
Не қып ем сонша бермейтін қабақтарын.

Үш жыл, үш ай жоқ аналарын,
Шыдаймын әлі ашылмасын араларын.
Қырғи қабақ бітпейтін түсінбеймін,
Жайбарақат ойға салмай әкең жайын.

Демалыссыз жетесіндер әрдайым,
Шыққаныңа бір жағымнан ризамын.
Қызғаныш пен іштарлыққа жабыспай,
Тілін неге алмайсындар жаны ашитынның!

Көңіл басар өлеңдер жазамын,
Көп уақыт жұмыспенен алданамын.
Серпіліс қажет маған сияқты
Қақбас болып қашанғы қаламын?!

Аз ба, көп пе қалған жасым,
Тегін емес артыма қарамасым.
Уақыты тоқтайтын болғандай,
Нағашыларыңмен маған таласың.

Сап-сау жүріп жүрекке батқасың,
Тұла бойдың жазылмайтын жарасын.
Ана жаққа бірақ әкетермін,
Дәм тұз және сәуле таусылғасын.

Не кездеспеген өмірде сорлы басым,
Үсті-үстіне бейнеттерге кез болғасын.
Аруақтардың жебеп желегені ме,
Кем болғаны сендердің көз жасың.

Ренжімендер неменеге жазасың,
Еске түсе қайталай айтасың.
Әсері шығар қажығаннан ба,
Ғалияжанды өз анамдай сағынғасын.

Сендерді құдайым ешкімге жалындырмасын,
Сағынды енді мезгілсіз сындырмасын.
Аман болып сау жүріп,
Анаң мен менің арманымыз іске ассын.

Кім екенін Сансызбайдың Ғалиясын,
Тастап кетсе де қасірет қайғысын.
Ерік бермей сезімге балалар деп,
Түсінер, білер көріп жүрген бастағысын.

Білмеймін өмірдің әлі жалғасың,
Ауыр жүкті тағдыр басқа салғасын.
Өздерің деп жүргенімде белгісіз,
Қай жерде қалай домаласын.

Тілі майда туыстарды тындайсың,
Балаларыма ештеме айтпайсың.
Көріскенге жиналғанда мәз болып,
Жарайсың деп сыртымыздан қоштайсың.

Бірің өзі, бірі көзісің,
Үңіле қарасам Ғалиямның өзісін.
Деймісіндер тағы осынша жас жасар,
Әкең мұңын неге түсінбейсің?!

Қараңдаршы айналаңа жүргенін.
Мендей кісі болса көргенің.
Әлі де қарайлаймын сендерге,
Тоқтасаңдар ақыл, жөнге білгенің.

18.06.03.

Жалтақтап балаларыма...

Бар ма екен жан,
Шығатын бір жағынан.
Жүйкең тозып біткенде,
Қалғанымда жарымнан.

Керексізбін, асты үш жылдан,
Сезінемін сөгілемін әрқашан.
Жүргенім қарап балаларға,
Болса дағы өз шаруам.

Бітпейтін бұл не қылған,
Сары уайымнан арылмаған.
Барым да, жоғым да зиратың,
Қашан өтсем батынам.

Суша аққан мына заман,
Белгісіз ертең не болам?!.
Қалың қалай дегендерге,
Қарай алмай, ұялам.

* * *

Сыйлағаннан әр жерде жүрем тұрам,
Әлі жалғызбысың дегендерден қысылам.
Сәті болмай жатқан іс емес,
Жалтақтап балаларыма тағы қалам.

Туыстарым шетінен жаны ашыған,
Көріскен сайын мазаланған.
Балаларға қарама дейді түгел,
Оларменен кім болғаным артынан.

Есептемін әйтеуір болып бір жан,
Артығы көрмеу бұлай болғаннан.
Қолыңның жеткені неге керек,
Сүйемесе оңыменен солыңнан.

21.07.03.

Ойламаймын өзімді...

Айналдырмай істі ұтымды,
Кетіріп береке, құтымды.
Не таптындар екі жыл балаларым,
Андығаннан іші-сыртымды.

Ойламаймын қара басымды,
Сыйламайсыңдар ма мына жасымды?!
Жалғыздық оңай дейсіңдер ме,
Болдыңдар жаңғыртып атымды.

Мезгілсіз шайқалтпасын қосағынды,
Көрер ем сонда кәрі-жасыңды.
Басы сау, бауыр бүтінге не жетеді,
Қуанышпен өткізе алсаң заманыңды.

Жүргесін ақсатқызбай шаруамды,
Алдыма сап білгенімді барымды.
Көңілім қанша бөлінсе де
Сарғайып сағынамын Ғалиямды!

Кіргізе алмай үйге досыңды,
Тоса алмай оған асыңды.
Шығарып сырттан салғаның,
Сезініп кейін ұятты болғаныңды.

Өзіңнен өзің байлағандай бағыңды,
Тырысқанмен жылытуға босағанды.
Балаларым, әлі жүрсің,
Көлдеңдеп жолатпай ұнағанды.

Құртындар жиылып соңғы қуатымды,
Тиылмай ызаларың, кесіп жолымды.
Құдай алдында айтарым,
Даяр әкең, алып кетсе жанымды.

Алыс емес көрерсіңдер кеш болғанды,
Шешелеріңнің орнын қимағанды.
Тірлігімде сыйламаған дүние салсам,
Сұрайтыным өтірік көрсетпеңдер жылағанды.

Жалтақтатқызып балаларға қарағанды,
Туыстарым кешіретсің бауырыңды.
Жетсем екен соңғы сапарға,
Алғанындай әкемменен қайын атамды.

Кім көрген тірідей қор болғанды,
Түсіне алмай балаңмен зар болғанды.
Жік-жігіңнен шықпайтын,
Маңдайында екі елі сор болғанды.

Естуші ем анашымды шыдатпайды,
Апаларындай қайсарланып бір қайтпайды.
Енді соның жалғасы болғаны ма,
Келмей сөзге ешкімді жолатпайды.

28.07.03.

Болдым ата, нағашы

Жарты қыс, жаз бойы,
Жүріп ем көп ойлы.
Көрем бе деп бейнетсіз,
Тағы қызық осы жылы.

Бір арманым жиенімнің туғаны,
Мейрам күні Ата Заңы.
Қуанышта шек қалмады,
Баламның қалып аман жаны.

Осы ма таңымның ағаруы,
Жұлдызымның жарқырауы.
Қара түңекте жүргендей ем,
Көңілдің шайдай ашылуы.

Тағдырдың басты қатырғаны,
Кемістік кемшіліктің қалмағаны.
“Ата болдың” дегенде,
Білінер аздап бойдан тарағаны.

Туыстардың да бөлісіп қуанғаны,
Түсінем ғой олардың мені қолдағаны,
Хабар тие жетіп келіп,
Жарасқандай түні бойы тойлағаны.

Осылайша болдым ата, нағашы,
Балаларым тапсырады атын қойшы.
Немерені жұрт тәтті дейді,
Мәз-майрам мен де болайыншы.

Аз ба еді менің толғанғаным,
Сағынып Ғалиямды сандалғаным.
“Жезде ойдағыдай” деп естігенде,
Не дерің бар, отырып ап жылағаным.

Ауылдың үлкен-кіші құттықтағаны,
Ол да бір азаматын сыйлағаны.
Ерекше қасиет пайда болғандай,
Апыр-ай, мен ғана ма ата алғашқы және соңғы.

Күшті болсын жиенімнің назары,
Өсіп, өніп толсын қатары.
Алғашқы сезімі қуанғаннан Сансызбайдың,
Осы болды айтары мен жазары.

Сүйіншіге атадым бір жылқыны,
Емеспін бе қызымның ең жақыны.
Анасы жоқта үндемей қалып,
Күнә болар ескермесем жан олжаңы!

03.09.03.

Жиен әсері

Ойлаушы ем нендей сезім,
Ата болудың не екенін.
Бір күндей болған жоқ,
Енді міне жеткенім.

Сезінесің айналаңның кеңін,
Тұрғандай биігінде әлемнің.
Маған да тақағаны ма,
Үлкендіктің басыма менің!

Ауырлығы батса да өмірімнің,
Қатып қалған жібігендей көңілім
Ойдан бір шықпайсың,
Әр қилысы өткен, өшпес кезеңнің.

Қызығына кім жеткен дүниенің,
Өкінемін Ғалиямның көрмегенін.
Мына қуаныш ерекше сияқты,
Жүрмін орынында ана менен әкенін.

Арналып туғанына жиенімнің,
Толғана жазғанда өлеңімнің.
Жалғаса беруі ғой әлі,
Бойды алған қинаған әсерінің.

Немере дегенде ендігі күтетінім,
Кішкентай кісіге айтып тілейтінім.
Көз алдымда тәтті еркелеген,
Жетіліп ертең қанбай иіскейтінім.

06.09.03.

Алла қоста

Ауыртпашылық билегенде мына жаста,
Не келіп не кетпейді мына басқа.
Түйіні болмаған өмірім-ай,
Өтемісің егіліп көз жасқа.

Шаш ағарып маңдай қасқа,
Жүйке тозып шаруа баста.
Жұрт соңында қалғың келмейді,
Қанша жүрсем Алла қоста!

Уақытым өтпесе де құр босқа,
Мазалайды сай емес деп тұрмысқа.
Жанашырлар екеу бол дейді,
Күлкі болмай, дұшпан - досқа.

14.09.03.

Елу жеті жасқа толғанда

Толғанымда жасқа елу жеті,
Байқалады өмірімнің бір шеті.
Болашақты тамсанып ойлағанмен,
Адамның өзгере ме келбеті.

Ырымдағанмен санды жеті,
Кетпесін бастың құт берекеті.
Алпысқа таяп қалғанымда,
Тағдырдың болмас енді кереметі.

Үйренсе де әр немеге дене еті,
Беретінім жылда садақа мен зекеті.
Ақсағаным аз емес сондағы,
Аулақ болғай әртүрлі пәлекеті.

Белгілі ғой бір басқа не қажеті,
Кем емес толтырар оны әрекеті.
Өзер болса қалармын көз жұмғанша,
Қақбас атты ауылдың кәрі иті.

Кім болмасын үзілмесін үміті,
Мұңсыз, ойсыз ауырмай бауыр еті.
Жалғанда жалғыздық қиын екен,
Келгенінде жасқа елу жеті.

Заман-ай, кешегі келді кетті,
Мұратына армандаған кім жетті?!
Сансызбайдың туған күні жағдайын,
Еске алып тағы бір күні өтті.

Шыққанда жасқа елудің төрті,
Ғалиямнан айырылып лезде күрті.
Аман сау болса келер еді,
Биыл жасқа елудің төрті.

Қысқа өмір болғаныма ала түсті,
Бумен ғана жібітесің кара күсті.
Қандай әдіс бар екен кетіретін,
Көңілден шықпай қойған кіршікті.

Ұят деп атқарсаң да талай істі,
Аянбай жұмсаһаң да бар күшті.
Әкелеріңнен жүргенін түсінбей,
Балаларым тоқтатпайсың керісті.

Тоқтамай бастың қайғы-қасіреті,
Тұрмысыңның болмаған соң қасиеті.
Барыңның не керегі бар,
Толғаныңда жасқа елу жеті.

31.10.03.

Ой жинағы

Барар жерге қашанғы,
Жүргенің жалғыз тағы.
Осыдан бір арылсам,
Тұр ма сонда бастың бағы.

Сініп қалған көп жылғы,
Таусылмайтын қасірет қайғы.
“Мысқылдап” жүріп күнінде,
Ортаға түсе ме шаңырағы.

Өзгеріс жоқ бәрі бұрынғы,
Жазған сайын айтамын ақырғы.
Ойға түскенімде шыға берсің,
Осы өлең де болмай соңғы.

Жүрсем де шепте алдыңғы,
Қалар емес бірге қатардағы.
Ауыл қамы оңай емес,
Ойлайтыным жатсамдағы, тұрсамдағы.

Көзімнің қарасы мен ағы,
Өмірімнің қалған шағы.
Өтсе екен ренішсіз,
Мүлдем сынбай әкең сағы.

Ізбасарым, адамның ертеңгі болашағы,
Байланысты қалай болады қосағы.
Сондықтан оқы-тоқы ерінбей,
Өсіп өн, болмай кісі жалтағы.

Жұмысқа баруға дала қараңғы,
Ерте тұрып бір таңғы.
Қағазға түскені осы болып,
Күнделікті қысқаша ой жинағы.

Алмазым жиырма жаста!

Туған күнің жиырма жасың,
Ізбасырым, қайырлы құтты болсын!
Бауырларың аман болып,
Өмірің ұзақ, баққа толсын!.

Кәмелетке толғаныңда анашын,
Іштей-сырттай бөлісе қуанышын.
Айтқаны естен шыға ма:
-“Алмазыма тілеймін дүниенің бар жақсылығын!..”

Әкесіне қанат құйрық болсын,
Дегенін арамызда жоқ анасын.
Баламның бүгінгі тойында,
Қалай ғана еске алмайсың?!

Айналып жүргенде мына басым,
Қосылғанда тағы бір жасың.
Қартайдым ба, шаршадым ба,
Өксіген өзегімді басасың.

Аз уақыт қалған бітіріп оқуын,
Көре алсам ата болғанын,
Бар тілектер іске асып
Орындалар ма ең арманым?!

Мамаңменен біз балапаным,
Қиялдаушы ек болашағың.
Жеткеніңнің шетін көрсек,
Боламыз деп құрмалдығың.

Әттең, тажал ажал сұмын,
Әкетіп анаңды мезгілсіз бұрын.
Жеткізбеді қуануға бірге,
Бүгінгі қайталанбайтын күнге жаным.

Басыңа іс түспей қиын,
Қуаныш қызық күлкі ойын.
Қашан да туыстармен араласып,
Ұлым-ау, бола берсін жиын.

Енді өз шаруасымен өзі Айманым,
Қалғандарының білесің жайын.
Әкең болса жас емес,
Негізінде өзіңе өзің сиын.

Маған осы күнге дейін,
Білдіртпедің мінездің бөтенін.
Байқалады анда санда,
Апаң сөзін көбірек елегенің.

Қолдай жүр Алла құдайым,
Аман сау жүр ылайым.
Жалғыздың жалғызын сақтай гөр.
Тұғырында қанат бітіп ұшайын.

Қашан да, балам, саған айтарым,
Осыменен он шақты өлең арнадым.
Аз ба көп пе алақанда өсірген,
Жоғары ұста атын ата-анаңның.

Жасыңа жетпей жалғызым,
Көр меші сен тұрмыс азабын.
Кездестірсең ұтылмайсың балам,
Қара табан ақ сүт емген ауыл қызын!

Сөк пе мені айтабереді деп ақылын,
Көзім жеткен кімнің кімге жақынын.
Осы күні еске түседі,
Талай айтқан ақылы ата-анамның.

Алмазым, ұлым, айналайын!
Білесің сенен жасырмаймын.
Шыдамым жеткенімен жалғыздыққа,
Әлі де өздеріңе қарайлаймын.

Өмірдің көрген жеңілін де ауырын,
Белгісіз үлкендердің қанша тұрарын.
Кейінгі ұрпақ бірге болыңдар,
Алмазым, бола алады бір бауырын.

Таусылмайды айтарым да, жазарым,
Саған деген ынта назарым.
Бір өзің дегенде әкеңнің,
Ұмытпассың өмірі жетсе даярын.

Айтушы еді анаң Сары Алтыным,
Сезбей өзі өмірдің бұлай тұрмайтынын.
Ер жеттің енді азамат болсаң,
Білерсің әкеңде басқа арманның болмайтынын.

Жинадым елдің аға, атасын,
Берсін деп болмаса батасын.
Үлкендерге риза болып,
Көңілің тола, тоя қаласың.

Ойымызда күндегі өмір кім болмасын,
Елімізде бейбітшілік жалғассын.
Туғандар түгел айтқаның кеп,
Балам менің бес жиырма жасасын.

Таусылар бұл өмір де...

Алмап ем ешкімнен қарғыс-ай,
Тыным таппай ақ басым-ай!
Жаныңды жеп жүргенінде,
Мезгілсіз сұлайсың ғой байғұс-ай.

Жүрген мендей жалғызба-ай,
Көздегенді балаларым жолатқызбай.
Қақбас болып қашанғы,
Қаламысың өлгеніңше Сансызбай.

Береке, жайды алғызбай,
Жел мен суға қаққызбай.
Еркелетіп өсірген балаларым,
Ойлаймысыңдар әкең жансызба ай.

Дұрыс таңын атқызбай,
Уақытында үйін ашқызбай.
Кіргіземін десем біреуді,
Даяр тұрғандайсың сыйғызбай-ай?!

Құдай қолдап аяқ тайғызбай,
Арқаға қамшы салғызбай.
Жүріп жатқан жайым бар,
Ешкімнің аузын ашқызбай.

Бір елді басқарған ағасыз-ай,
Айтасың ағайыным ыңғайсыз-ай.
Қанша тағы жүрмексің,
Ұнағаныма деп өміріңнің жөнсізі-ай.

Тағы, тағы маңайым бармысыз-ай,
Көңіл-ниет білдіріп табысасыз-ай.
Соңғы төрт жыл ішінде,
Өткен күн жоқ қайғысыз-ай.

Таусылар бұл өмір де мазасыз-ай,
Қалмайтын кездеспейді жазасыз-ай,
Күшті берген тәубе етіп,
Тәңірім қолдап жүрші шаршатқызбай.

27.12.03.

Құрдасыма

Есентұров Жауғашұлы Өмірбек,
Кез келген өн мен биге елгезек.
Аяғың аяғыңа жұқпаушы еді.
Ойың жоқ па бүгін билемек.

Өмірде қалған аз керек,
Тастауың биді ертерек.
Айналайын, ойна да күл,
Заманыңнан қалмай керемет.

Ұялас иттей жатамыз иіскелеп,
Кездескенде бір бірімізді келекелеп.
Көңілдес жігіттер де шамалы,
Қиялданып Әлім жүрген жоқ па өкпелеп.

Қысқа өмірде бүгін біраз жетед,
Емес қой жағдай баяғы студент.
Аз болсын осы сыйласқанына,
Айыртаудың бір азаматы оныға да рахмет!

Жүргенімде кетіп бас берекет,
Көтересің ойынымды жеке бөлек.
Үшіне қаламымның түсуің,
Тегін емес замандасым Өмірбек.

Сіз дегеннен нең кетеді,
Сен дегенде не түр деп.
Қуаныш-қызықтарды бөлісіп,
Жүре берейік бір бірімізге еркелеп.

Сөтай аға!

Мезгілсіз дүние салды Сөтай аға!
Бұл тажал сұм ажалға.
Ешкім қарсы тұра алмаған,
Қолдан келер не дауа?!

Бүкіл елді шақырып ақылға,
Жүруші еді бір жағына шыға.
Әлі талай еске алармыз,
Тағдырдың көпсінгені ме арамызға?!

Бірдей еді бар ауылға,
Күйіп жанбай еш дауға.
Ақиқатын айтатын жалтақсыз,
Бетіне тура орыс қазағына.

Қызметін ақсатпай ылғи алда,
Қол аяғы жеңіл шаруаға.
Бірге өсіп бірге қайнаған,
Еңбегі сіңген “Алаботаға”.

Сүйрелесе де ойға қырға,
Үміттене дертінен айықтыруға.
Еңбектері ақталмай жылап қалды,
Апайменен бала-шаға.

Ризамын деп айтыпты халқыма,
Ренжімеймін ешкімге де жалпыңа.
Қоштасқаны бөрімен данышпандық,
Өсиет етіп сөз қалдырған артына.

Жеңіл-желпі елемейтін сырқаған,
Қажытты-ау, ауру ұзаққа созылған.
Күресіп тартысқанмен болмай сәті,
Бәрібір аспағаны жазудан.

Ерекше еді жанұяға,
Естіп ем жеке отырғанда.
Мына салынған коттедж-үй,
Өзіме емес балаларға.

Бауырлары, балдыздары балаларға,
Көз болар басқа қалғандарға.
Не жетер еді жүре тұрса,
Өмірі бүгін әрі жалғасқанға.

Естіген жұрттың түгел жиналғаны,
Сәтекеңді әбден сыйлағаны.
Жадымызда қалады ғой,
Сапарға соңғы шығарып салғаны.

Көз алдымда зиратты жаңа,
Орнын белгілесіп қуана.
Ел атынан ризамын,
Жарайсың деп еді Ғалиянды қиғаныңа.

Ел дегенде көпшіл аға,
Менің шешіміме беріп баға.
Төрт жыл бұрын сезді ме скен,
Әкеліп жатқызатынын сол ордаға.

Ұрпағына тәрбие мысал ма,
Қызыл көліктерімен де жүрсе қайда.
Біраз жасқа келсе де,
Көрінбейтін жарынсыз ешқайда.

Апайменен жеткізсе де балаларын,
Егін егіп, екі жыл жеп жанын.
“Пенсиямыз” бізге жетеді ғой,
Білмеймін деп ертең не боларын?!

Апатайым орынды бүгін зарланатын,
Ағатайды іздеп жоқтанатын.

Жаныңыздан бәрі тарап кеткенде,
Туады нағыз күндер батынатын.

Көрісіп жалғыз қалдым деп жылағанын,
Кім ертіп жүр соңына туғанын.
Бндай шешей сіз көріңіз ағайынмен,
Қош бауырдың көре алмаған қызықтарын.

Қойылған күні кешке таман,
Ойынан шықпай осы ағам.
Откен өмір елестеп,
Осы болды арнап жазған.

Жол түспеп еді көңіл біліп бір соғуға,
Басындағы шаруасы аз емес Сансызбайға.
Қиналып жүргенінде жазылам деп,
Ішінде кетті ме өкпе, аға?!

Қош бол, дедік ел боп, аға,
Еліне болған жең мен жаға.
Ана жақта да жатқандарға,
Мындағыдай бол пана.

Атшулы аяулы аға,
Аты ісіне сай өз атына.
Өмірде көп із қалдырған,
Жарқын бейнең ұмытыла ма?!

Басқарып Серікпенен Алпаға,
Нағашысын соңғы жолға.
Елдің басын бір кісідей,
Қостың сауап алуға.

Замандас, ағайын, құдалардың,
Жаудырайды білдіруге іште барын.
Бастарын иіп тұрды,
Қоштасуға бар келген қауым.

Үмең-ай!..

Естігенде тығылып көздің жасы,
Ғалиямның мұңдасы мен сырласы.
Болмады ғой қанша қаранғанмен,
Шамаңның жеткен жері болып осы.

Жанұяммен сыйлаушы ек Үмең деп,
Қалушы ем көргенімде елеңдеп.
Екі иығынан әзер демін алып,
Ғалияма ұқсап жүргенінде күйбеңдеп.

Замандастарымның ең қадірлісі,
Тиянақты әрбір сөзі мен ісі.
Сосында ма мұнайып жылайды.
Келіп жатқан бар кісі.

Үзілмейтін бір жазы-қысы,
Ерекше ұстайтын шипа асы.
Қысылғанда құтқаратын риза болып,
Қайтатын елдің көрі-жасы.

Біраз көрдің өмір азабын,
Ол аздай тартып ауру зардабын.
Ештеме енді мазаламайды,
Оранасың бәрімізге бірдей жер қорабын.

Ұйтқысы боп Қалым әулетінің,
Үйлерінде бәрінің сені ғана көретінмін.
Сырқаттанып жүргенде дәнекер боп,
Шетін көрдік көпшіл қасиетінің.

Ерекше көріп Жанатын,
Отырған жерде тапсыратын.
Қолтығыңа ала жүр деп,
Не істесең де ол бала тіл алатын.

Шаруаның бір жағынан шыға,
Отырмайтын енеңмін деп тырсия.
Қызметіңнен оқуыңнан қалтырмаған,
Адам енді кездесе ме Мәнсия.

Қарсаңында жан қиярдың,
Күгімін көрдің жанұяңның.
Ойға қырға сүйрелеген,
Ақталмады еңбегі Мұратыңның.

Айналайын аяулы, Үмең-ай,
Кімде болмаған арман-ай.
Немерелер сүйсең де өкіндің-ау.
Қанатыңның қызығына жете алмай.

Мәңгілік қорымға бара жатсың,
Бұл жолдан енді қайтпассың.
Ұрпаққа әлі сүйеу бола тұрайық,
Біздерден сәлем айтарсың.

Е, Мәке, көпшілікпен түк білмейсің,
Үмеңнің о дүниелік екенін сезбейсің.
Кейін бәрі тарағанда,
Бос орнын сипалап безілдейсің.

Күн алдында басың қататын,
Үмеңнің жоғы жанына бататын.
Күн мен түнің тең болып,
Не істеріңді білмей жататын.

Ей, ағайын, сабыр берсін ажалға,
Мезгілсіз мынадай қазаға.
Үмеңдей жанды еске алып,
Отыра алмадым бір екі ауыз жазбауға.

Жиенім үйге келгенде

Екі ай екі күнде,
Жиенім келіп үйге.
Сасқанымнан айтқаным рас,
Келдіңдер айтпай неге?!

Сағынып қызым жүргенінде,
Шыдай алмай жетуге.
Айзаңымның келді атасына,
Сыйлық болды туған күнге.

Нәресте ерекше неге,
Келгенде мына дүниеге.
Балсың өте тәтті,
Айнала бірін жеге.

Қандай әсер немене,
Жылағандай босаға мен кереге.
Шаңыраққа жарық қосылғандай,
Алғашқы келгенінде немере.

Кім асықпайды тез өсуге,
Шама жетсін жетелеуге.
Қиыры мен шегі жоқ,
Қуана берейін бұл өмірге.

31.10.03.

Жаңа жыл

Тағы келдің жаңа жылым,
Алаңсыз жүрген балаларым.
Алаңсыз қалған әкеңе,
Жетпей қойды ақылдарың.

Болсаң ғой жанымда жан-жарым,
Білінер ме еді жоғыңда сарылғаным.
Төрт жылым өтті өзіңсіз,
Әлі қанша уақыт сорланамын.

Өткен жылы өмірге кеп Айзаңым,
Әулетімді толықтырып туғаным.
Өмірімдегі жарқын кезең,
Атаға жетіп қуанғаным.

Жиырмаға толып Алмазым,
Батасын берді ағайыным.
Жасыңа жас, жаныңа жан
Қосыла берсін балапаным!

Үсті-үстіне тағдырдың сынағанын,
Ұмытасың ба құдайдың сақтағанын.
Өзіме өзім олжа алғандай,
Қос ажалдан аман қалғаным.

Үміттеніп күтетін жаңа жылым,
Айтушы ең талай, Галяжаным.
Қалай қарсы алсаң,
Солай өтер деп түгел жылың.

Өтсе дағы тағы бір жылым,
Шықпаса да естен асылым.
Балаларым өздеріңнен,
Таусылмайды бір сөзіңді тосуым.

Айналысып демалыста үй шаруаларын,
Мазаланып, тазаланып жатқандарың.
Қыз жігіттей келіп кетсе?,
Болмай ма нағыз дем алғандарың?!

Жазатайым дүние салсам, балаларым,
Елдің көзі қырағы құр жылағаның.
Тіршілікте бәрінен де артығы,
Бір-бірімізді түсінісіп сыйлағаның.

Білсеңдер әбден шаршадым,
Бір де алдарыңа бармадым.
Жалғыздығым қанша батса да,
Шыдап бағып салмақ салмадым.

Балаларым біреу-ақ менің сұрауым,
Ойға салшы әкең жайын.
Біле, көре тұра сендерсіз,
Ештемеге аяқ баспайтыным.

Алыс емес күнім құлайтыным
Жүре берсем осылай сұлайтыным.
Екеу ең қазір төртеусің,
Ақылға сал сендерден сұрайтыным.

Құтты болсын жаңа жылдарың,
Ақ мол болып нұрға толсын орталарың.
Елейтін мезгіл жетті,
Әкеңнің жазғаны мен айтқандарың.

Қаншама болғанымен денсаулығың,
Болмағасын жаныңда ақ жаулығың.
Ғұмырың қайта келмейтін заманда,
Түкке де тұрмайтындай барың жоғың.

31.12.03.

Бағыланға

Қаһанда домаланып ішке кіріп тұрған,
Бір қалмайтын қонағымен жұмысынан,
Тәрбиесін іске асырып алған анасынан,
Сапарбектің де шалқақтауы сенің арқан.

Тілейтін жолы болсын деп қайда барсаң,
Аз ба еді жалақыңды жұлқылаған.
Әне отыр дәмеленіп алдағы пенсияңнан,
Еліменен ағайынға жүрегін тосып отырған.

Кейде Сапекеннің де ана мынасын жасырған,
Осынау кім десең дархан.
Елшіямның немере сіңілісі.
Осы тойымыздың бір иесі,
Алтын жездем дейтін Бағылан!

Қызық-күлкі кетпесін шаңырағыңнан,
Ақ мол болып қазаның босамасын асыңнан.
Мезгілсіз реніш көрмей.
Жасай бер жанұяңмен, асып шешен жасынан.

Бажа толды алпысқа

Әрі аға, әрі бажа Сапарбек,
Алпысқа толғаныңды құрметтеп.
Тоғызыншы қаңтар күні,
Арналып еді біраз тілек.

Іске асын айтқанымыз деп,
Үлкен той алдымызда деп.
Бір кеш бойы отырып,
Көңіліңді көтердік пе, тарап ек.

Шыққаныңды іссапарға бірнеше рет,
Қайтқаныңды аман-есен сонша рет,
Амандықтың замандас қыз жігіті,
Өткенді әжептәуір еске алып еді .

Өмір деген қызық керемет,
Аяқ аяққа жұқпай бүгін жүрдек.
Қандай болдың екен,
Жастық шағыңда бұдан ертерек.

Тұрған бойың қашанда елгезек,
Жүргенің жанкүйерленіп безек-безек.
“Ә дегенде” көмейің көрінеді,
Ұят болар оныңды біз ескермесек.

Келгенінше шамаң жетектеп,
Туыстармен араласасың ерекшелеп.
Ақ көңіл, аңқылдаған бәріңе бірдей,
Сендей туыс қайдан енді кездеседі?!

Білмеймін, өзінді мен бұрын кім деп,
Білгім де келмейді өткенді іздеп.
Судай сіңіп, тастай батқаның,
Қайын жұртың мен бізге сол жетеді.

Келгенінде елуге есепте жоқ ек,
Аппан-мыннан тойлады деп естіп ек.
Аналы-сіңілілі білмесе де,
Қожайын емессің бе, әрі еркек.

Өткенді не қыламыз термелеп,
Сыйластығың жалғаспай ма дүние кезек.
Туыс арасында не болмайды,
Әрине қажет емес не керек?

Жүргенінде еліңнен шет,
Бауырларың түгел ата деп.
Құшағын жаяды шыққанда алдыңнан,
Сүйсініп көріп едім жалғыз рет.

Өмірде не болмайды өтеді, кетеді,
Тәңірім десең бәрін кешеді.
Бағыланмен табысқанда жыламсырап,
Ғалиямның айтқаны: “бағы ашылса жарар еді!”

Тойжанымыз ұрыспаңдаршы деген ед,
Мұратына сыйласқан ғана жетед.
Бағыланды алақаныңа ұстағаныңа,
Жанұямның атынан үлкен рахмет!

Аулақ болғай басыңнан пәлекет,
Үш гүлің мен екі ұлға шүкіршілік ет.
Жеткен де бар жетпеген де осы күнге,
Жүре бер балдызыммен мына заманда тәубе деп!

Айтпайды саған ешкім күйеу деп,
Ойнаймыз тыңға келген “целинник” деп.
Еліңе оралмайсың ба дегенде,
Айтыпсың енді оннан не аламын деп.

Басыңнан кетпсі бақ-берекет,
Ортамызда жүре бер еркелеп.
Кәдір-қырғыз ортасында жайнап,
Қара қыпшақтың бір баласы Сапарбек.

09.01.04.

Атыңнан айналайың, Майра жеңгей

Атыңнан айналайын, Майра жеңгей,
Қырық екі жыл келін сендей.
Анашымдай туған жан едің,
Енді бізге кездесе ме өзіңдей?!

Шешем аруханада сауығып емделгендей,
Жүдеп-жадап оқуда жүргендей.
Үйлеріне кіріп шыққаным,
Тойға жақын болушы еді кем дегендей.

Қабағың бір түйілмей,
Жұртқа сріп жүгірмей.
Бірқалыпты бір баппен,
Болғаның естен кетерме-ей.

Абыройлы болдың біздің елге,
Мазасыз болса да енең бір үндемей.
Кім болмасын үлкен кіші,
Өттің ғой қатты сөзге келмей.

Ұстадың аға мен бауырларды бір кісідей,
Әсіресе, соңғы жылдары ауырып жүргендей.
Бәрі үйлесіп жатпаса да,
Іштен сыртқа ештемені білдірмей.

Балаларың бүгін әр жердей,
Естейтінім бірі келіп, бірі келмей.
Өзің болсаң бұрынғыдай,
Табылар ма, орын осы үйдей.

Бес жыл болып өткенін-ей,
Хабар жетті жиналамыз деген-ей.
Қысқаша ғана еске алдым,
Арнап осы өлеңімді бір өзіңе-ей.

Көз бола ма өткен өмірдей,
Тіршілікте жүресің кереметтей.
Осылай еске алдым,
Еңқашан ұмытылмайтын Майра жеңгей.

Немере, жиен ерте көрсендей,
Азды көпті өмір сүрсендей.
Бола ма еді артық жеңгетай,
Арамызда томпалаңдап әрі жүрсен-сй.

Бес жыл бұрын сол кездей,
Тағдырдың ащы жағы тездеттім-сй
Өмірзақ, Серік шықпай естен,
Отпенді ғой алдыңнан дақ келтірмей.

Жылаймын кейде сізді де іздей,
Ғалияменен бірге еске түскендей.
Біржолата қалдыңдар ғой,
Түсімде әрең, өңімде мүлде көрмей.

Көнeсiң де, қоясың-ай

Айтушы едi талай рет арысым-ай,
Жападан жалғыз әлi қаласың-ай.
Өзiнше бiзге сыр бермей,
Бiлгенiме өмiрiнiң ұзамасын-ай.

Кiм түсiнедi кiмге айтасың-ай,
Бұйырмаған дүниенiң болмасын-ай.
Анаған-мынаған жетпесе де,
Өмiрiм бұрынғы қайдасың-ай.

Жақсы жаман жағадан алғасын-ай,
Қайратымның тайғаны осыма-ай.
Қысылғанда бiр көрiнсең ғой,
Жанашырым, жансүйерiм, жолдасым-ай.

Әркiм айтады жүр босамай,
Оған көңiл шыдап тосама-ай.
Неше түрлi қиындықты арқалап,
Жетемiсiң Пайғамбардың жасын-ай.

Осылай тағдыр болғасын-ай,
Басыңа қайғы салғасын-ай.
Шыдап бағып жүргенiңмең,
Не кездеспес алдыңда сор басыңа-ай.

Сай емес дейдi ағайыным тұрмысың-ай,
Ермек еткен қызмет жұмысың-ай.
Бiр сөзiн қимағасын балаларым,
Жалғыздыққа көнeсiң де қоясың-ай.

01.11.04.

Ұлыма наз

Қиналып, қынжылып қалғаныңда,
Көрінбейді кіріп шығатын адам да.
Жалғыздық әбден қыстың-ау,
Не жамандық істеп ем бұл жалғанда.

Дұрыс еді анасының барында,
Көрсетеді неше түрлі жоғында.
Аялап алақанға салсамдағы,
Аяққа балаларым бастыңдар ма?!

Құдайдың көзі түзу қашан да,
Кінәм жоқ сендердің алдыңда.
Шешелерің де құлдық дейтін,
Не қыламын мүлде бас қатқанда.

Жүргендеймін жалғыз жапанда,
Қаласың ғой шыға алмай апанда.
Қаншама тырысып, баққаныңмен,
Не күш қалды балаларым папанда.

Не болады мені мұқатқанда,
Сөзге келмейтін жоқ анан да.
Көргенім, жүргенім аз емес,
Құдайым бүгін алсаң да.

Не болмайды қалжырап, шаршағанда,
Не шығады әксіңменен айтысқанда.
Алмазым, тірлігім, сенетінім,
Дей жүргенімде қартайғанда.

Құлақ қоймайсың айтқанда,
Бола ма ойдағыдай бәрі де.
Дұрыс десең өзіңе,
Мен қаламын өз ойымда.

Әйтеуір аман жүр жолында,
Аз өмірдің оңымен солында.
Не көрсетсең бүгін әкеңе,
Сол тұрады ертең алдында.

Аямаймын не бар қолымда,
Шамам жетсе табармын жоғын да.
Үй болғаныңды тез көрсем,
Болмас басқа арманым да.

Сондықтан, балам, қимылда,
Болса бірдеме миыңда.
Мойынымда күнә болып қалмай,
Мына әзер жүрген жайымда.

17.01.04.

Қайран, Ғалиям-ай!..

Қаннан болсын күн нұрындай,
Ақылың тұнып тұрғандай.
Қайда жүрсең аман бол деп.
Қарсы алатын жарық айдай.

Тазалығың шық пен таңдай,
Қарағанда бетпен маңдай.
Коз алдымда ылғи тұрғаның,
Кеше ғана ғашық болғандай.

Айтқаныңды екі қайталамай,
Сен дегенде еш шаршамай.
Өмір бақи қалғаным ба,
Мінез құлқыңа бір тоймай.

Отыз бес жыл бұрын-ай,
Тегін кездеспеген екем-ай.
Бір сәтте өкінбеймін,
Дәм бірігіп, азды-көпті тұрған-ай.

Керексіз бүгін бір жандай,
Өткен тұрмыс ыстық қандай.
Түскеніңде еске, қаламын,
Жынданбасам да жақындай.

Өтемісің өмірім осылай,
Тәңірімнің бұйыртқаны осыма-ай
Таң ертеңнен кешке дейін,
Шықпайсың ойдан қайран, Ғалямай!

Бола ма уақыт жасымай,
Бойдағы маза басылмай.
Жайбарақат, шіркін, алаңсыз,
Жарқыраған әлі күнің туама-ай.

Болашақты көздің жасы жуа ма-ай,
Қайғы-қасірет біраз қуа ма-ай
Не жас, не кәрі емес мезгілім,
Өзгеріссіз мүлдем қала ма-ай.

Жүрсем де, алды артыма қарамай,
Қалған жүкті көтере алмай.
Сырқырап сүйек, бүгілмей тізе,
Әзер болса қалармын жарамай.

Осының бәрін кімге айтам-ай,
Бастағы жай біреуге бата ма-ай.
Жазғанымды, айтқанымды жүрген жоқ па,
Жақындарым мен балаларым тыңдамай.

Әбден шарашағасын сағынамын, Галямай,
Ойдағыны, бойдағыны түйіндеп жазам-ай.
Қайталап оқып шыққанымда,
Сонда ғана өзімді-өзім басам-ай.

Сары уайымның қажуы тоқтамай,
Өтпейді күнім өзіңді жоқтамай,
Арамызда жүрмесең де бір жүргендей,
Тірегім де, жүрегім де ботам-ай.

Өлеңдерімді әркімге оқып жатам-ай,
Біреудің біреуге басы қатама-ай.
Көңілімді бөліскен боп,
Әйтеуір басын изеп жатады-ай.

ақпан 2004 жыл

Бауырға наз

Сансызбай! Амансың ба жалғыз бауырым,
Жүрсің бе, аман есен қандай қалың?!
Сырдақтап көптен бері келмей жүрсің,
Бір ма әлде, маған деген өкпе-назың.

Бермесең бермей-ақ қой, қол ұшыңды,
Бейіктпен теріп жермін ырыздықты.
Бойыңды, мансап, барлық билесе де,
Ұмытпа! Жарым, жарты бауырыңды.

Туғанбыз бір “әке” екі анадан,
Олдағы тағдырымның сыйы маған.
Бір туғам, “аға-әпкем” тірі болса,
Болмас ем қапа шегіп жалғыздықтан.

Шаршадым, қартайдым мен, Қайрат, құлыным,
Маңдайға сыймай кеткен жалғыз ұлым.
Егер де тірі жүрсең, бұл дүниеде,
Жүрмесең бас-көз болып бауырларға.

Ризамын, балалардың анасына,
Сыйлатқан қалың ел қайын жұртқа.
Келем деп, келмеген соң жалғыз, бауырым,
Өткіздім бұл тойды да жұртпен қайын.

Аға-жеңгемнің назына жауап

Дүние құрып ақыр заман болғандай,
Келсем, кетсем отырғаның зарланай.
Шүкіршілік, тәубе, демейсің,
Жұрт соңында қалып қойғандай.

Күйдіресің жандырасың жеңгем-ай,
Өздеріңнің алды артыңа қарамай.
Алпысты алқымдап тастасаң да,
Осы мінезін әлі жүр ме басылмай.

Жол түспеп еді құдалыққа бара алмай,
Барғандар да отыра алмапты аяқ шалмай,
Бес ауызбен өкпенді жазыпсыңдар,
Жүргендей әр адымынды өздерін бір санамай.

Серіболдың туыстарын таннан асырмай,
Ешкімнен құдаларға дәм татырмай.
Көрмейтіндей жөнелтіп ек,
Шұбырып қай бетіңмен бардың ұялмай.

Айтасың ризалығынды Данқойға қайталай,
Олар сені асырап отырғандай.
Қит етсе қайын жұрт дейсің,
Сендей аға қайда болсын сыймайма-ай.

Құда болсақ та атышулылармен талай,
Ақыры қалдық өкінішке орай.
Мансапқорлық пен кеуденің қырсығынан,
Туыстығымыз қысқарды көпке ұзамай.

Дейсіндер әкеміз бір Алпысбай,
Өлгенінде сорпа суын шығармай.
Бір тоқтыңды үйінде жұмсағасыңдар,
Керемет бірдеңені атқарып тастағандай.

Үшарғанда Айманымды қияға-ай,
Менсіңбей Қызылордаға бірге бармай.
Ауырғансын сытылып шеттегенің,
Өмірімде қалған ұмытылама-ай.

Іштеріңде не бар не жоғын білем-ай,
Не аламыз, онда не бар-ай.
Жалғыздығымды бетке басып,
Қалғасыңдар ауылда жайдан-жай.

Ғалшамның былтыр орнын жоқтатпай,
Шикпадыңдар ғой бір жағыма-ай.
Неменсе бүртип өкпелейсіндер,
Үндемей жүргенімде отырмайсыңдар ма қозғамай.

Ішкен, жеген есте қалама-ай,
Сырдың сыйына жүрген әлі тамсана-ай.
Сыйлағандарыммен барып қайттық,
Күдайға шүкір жұмаққа барғандай.

Ақылшым данам, Галямай,
Кезінде айтушы ең талай.
Ағайынның бары жақсы,
Сырттай жүргенің артық ашылмай.

Гүйсәйді байқамай, түймедейді көретін,
Өздерің де аман бол жеңге ағам-ай.
Отыра алмадым сол күні,
Бес ауыз назына жауап қайтармай.

20.02.04.

Ризамын Ғалияма

Ешкім де ұқсамаған Ғалияма,
Ақыл ойдың көзі, дарияма.
Сағындырып шаршаттың ғой,
Жанашырым, туысым мен жанұяма.

Бесінші жыл арамызда жоғыңа,
Өткенде көз болмайтыны осы ма?!
Зымыраған уақытты байқамаппын,
Күндіз-түні батқасын ба жаныма.

Қағаз-қалам ұстаймын қолыма,
Тәтті өмірім түсе береді ойыма.
Тәубе етіп жүремін, Галяжаным,
Ерткеніңе қыз-ұлымды соңыма.

Тәтті кезең өзіңменен кешегі,
Балалармен өтіп жатқан бүгінгі.
Қалай болары белгісіз,
Мазалайсың болашағым, ертеңгі.

Бағыт болып өмір жолыма,
Қанаттай болған оң-солыма.
Кездестірген сәтіңнен айналайын,
Сосын да ғой ризалығым Ғалияма.

Себепшісің қазіргі жазуыма,
Қосыласың әр өлеңмен жырыма.
Қалсам да, жесір ренжімеймін,
Өзіңдей құдай қосқан жарыма.

Болсадағы қанағат барыма,
Алынбаған шөңірдей шанышасың жаныма.
Өттең-ай, деп өкінесің бергеніңдей,
Тек менің ғана басыма.

Іштегіні бөлісемін жақындар мен туысыма,
Жалған дүние бар екен деп тасыма.
Алдыңда талай қызығың тұр,
Жалғыздыққа төзе біл, Сәкең, жасыма.

10.03. 04.

Шыдамды болсаң жарайсың...

Жүргенімде тұрмысыма жарайсың,
Байқаймын ертеңді көп ойласың.
Кейде бір еркелік пе,
Гомырайып жөнсіз тоңқылдайсың.

Үйренгендей өзіме санайсың,
Көп жайды ретсіз қайталайсың.
Өткеннен бірдеңе шығатындай,
Қайсарланып бір болмайсың.

Әр адымыңды саудалайсың,
Мұнымен алысқа бармайсың.
Көнген білетін жағдайды,
Еске түсіре мазалайсың.

Ризамын біраз, міне, қолдайсың,
Әр немеге қолың ашық молдайсың.
Өз керегіңе тірелгенде,
Мазаң кетіп шырылдайсың.

Маған әлі баладайсың,
Ақ болсаң, да қарадайсың.
Қанша ішіме кірсең де,
Тарамаған бойдағы жарадайсың.

Көктемменен күздегі аладайсың,
Кейде бір қыстағы қардайсың.
Жақсам ғана көңіліңе,
Анда-санда жадыраған жаздайсың.

Белгілі қолың қысқа жайдасың,
Кім іздемейді өз пайдасын.
Мөлдір сезімім ойыншық па,
Мұнымен кімді алдайсың?!

Асықпа десем тулайсың,
Қатты айтсам жылайсың.
Не олай, не бұлай емес,
Ақылға келмей шулайсын.

Шашыңды өрлеп тарайсың,
Сүзіле маған қарайсың.
Түсініскенге не жетеді,
Шыдамды болсаң жарайсың!

17.03.04.

Күләш апайға

Гүлысым, жолдасым деп Сәке!
Ташырып еді өзіңізге Кәке!
Келтіріп сәнін ауызымның
Ат уақытта болдыңыз маған Көке!

Өкпәң өрлөй берсін көкке,
Түтін шапатын әлі көпке.
Баяғыдан әттен білмеппіз,
Бар екенін сіздей әпке.

Өрпәткі қажап егегенде жеке,
Көз алдыма елестеді анам мен әке.
Денсаулықты сақтай біл,
Деген ақылдары түсіп еске.

Клшкенә ауырғанға жоқ өкпе,
Сүйеніктеп шыдамсызданға сөкпе.
Қллібір асып тасып жүр дейсіз,
Жүре тұрайын сүйеп балаларды аз көп пе!

Келдескенге ризамын осы сәтке,
Шыдамаса да астымдағы тәбіретке.
Кешіе маманның не жетеді,
Атқарғасын шын жүрек пен ақ ниетке.

Қинаушы ек талай текке,
Шама жетпей шеміршекке.
Бұдан былай енді ұялмай,
Жүреміз қарап тура бетке.

Іші-сырты толы рахметке,
Шаршамай жүрген бүгін қызметке.
Еліміздің абыройлы азаматы,
Бас иетін жоқ екенсің, Кәке!

Басыңызға ісіңізге берсін береке,
Күнде болсын маңайыңда мереке.
Амандықпен көріскенше күн жақсы,
Жоламайтын болайын алдына тіспен, Кәке!

Бауырыма

Әкем марқұм Қызданайын,
Еркелетіп маңдайынан айналайын.
Қияңқы деп жаратпай мені,
Жегізетін таяқтың бірталайын.

Түседі еске жас кездегі,
Балалық шақ елдегі.
Ат төбеліндей ауылымыз,
Тең болатын ұзындығы мен көлденеңі.

Кішкентайыңда деп қара қыз,
Айтатұғын түгел ауылымыз.
Домаландап еркелеп өскенің,
Бауырларың қалай ұмытамыз.

Бала кез ыстық елес пе,
Ештемені ойламайтын уақыт емес пе?!
Кім болсын аңсайды,
Қол жетпейтін алыстағы белеске.

Туған күнің еді деп соғып ем,
Екі беске толып қапсың есептесем.
Сенбеушілік қимастық мазалайды,
Кеше ғана кішкентай бала ең.

Құтты болсын мерейтойың мына келген,
Бұл жасқа да бар емес пе жетпеген.
Арамызда жүрмес пе еді гүлдей жайнап,
Жаны ашып күйбелеңдеп Ғалия жеңген.

Целиноградқа кеткенімде үйде қалып ең,
Мені оқытып ата-анамды күтіп ең.
Жасың толып отырсаң да,
Алдыма менің шықпап ең.

Үйіңе де қызметің сіңген,
Мүшлім, дүкенші боп істеп ең.
Өміңді ұзатқаннан кейін,
Қол ұрмай ауылым да тарап ең.

Қошаныңда қаладан кеп жанұянмен,
Менен де срекше жақын ең.
Таң атқанша ұйқы бермей,
Мүлдасын, сырласатын жеңгеңмен.

Гүлбәрішін, бауырым, қарындасым,
Қайырлы болсын мына жасың.
Рамазанмен бірге жасасып,
Көрсетпесін мезгілсіз көздің жасын.

Анарымыз қуантады біраздан,
Көрелік енді Жаннадан.
Оқытып жеткіздіңдер жиендерді,
Ақталып ата-аналық бір парыздан.

Кезек жетсін енді немереге,
Аллы емес ар жағында шөбере.
Бар ауыртпашылық артта қап,
Жүйкенді тоздырмай ештемені елеме.

Арасында тәрбиелеп едік Рамазанды,
Қалай ғана айтпассың бұл жанды.
Нағыз қызық болатын мезгілде,
Қайдан шығарған арақ қойғанды.

Ес білгелі жанашыр, бауырым,
Штін көрдің неше түрлі дауылдың.
Бір де бір шаруасынан қалыспай,
Жалғыз апаң мен ағалардың.

Қос жеңгең аман болса жүрмес пе еді,
Жұрт қатарлы қуанып күлмес пе еді?!

Мына мерейтойыңа байланысты,
Сырға, жүзік алтыннан әкелмес пе еді?!

Миы айналған бауырыңа ренжімессің,
Бастан шықпай бүкіл шаруа жүргесің.
Әшекей, гүл, шапан жолың еді,
Не істейсің ойдан шығып кеткесің.

Жасай бер жасты құдай берген,
Балапандар аман боп соңыңа ерген.
Өмірдің қызығында жүре бер,
Суша ағып зымырайды уақыт деген.

Көпсінбеймін әкең жасынан асып түссең,
Сенә алмаймын өзіме біраз жүрем.
Қалған жаста бір сұрауым,
Балалардың арасы ашылмай біріктірсен.

Ата-анамыз ашуланғанда айтатұғын,
Көреміз бе сендердің адам болатұғын.
Былай ойласаң тәрбие екен,
Енді, міне, ойлаймыз балалардың болашағын.

Балалар түгілі бауырларды да ұмытпайық,
Осылардың басын бір қосайық.
Әртүрлі ағынмен жүріп жатыр ғой,
Артық болмас ақылымызды айтайық.

Қашан да бірге болайық,
Кемшіліктер болса жояйық.
Атадан қалған шаруа жоқ,
Өмірдің қысқа тәттілігіне тоймайық!

31.03.04.

Өткенімше өмірден...

Өткі жатқан өмірім сңіреумен,
Өткі еске алып өткенменен.
Күн шұғыласындай, Галяжаным,
Болмағасын қасымда жетім бе мен?!

Бір таусылмайтын қызмет елменен,
Күні бойға жетеді алысумен.
Жұлдыздай жарқыраған, Галяжаным,
Гүнделетіп отырғаның неше түрлі ойменен.

Ерте оянып, таласамын таңменен,
Қаппан уақыт өтеді аңсауменен.
Айдай ашық, Галяжаным,
Шықпайтын естен нендей жан ең!

Кейде қалам домаланып жатумен,
Боппн қалады күндер бас қатумен.
Бір жұртымда жүргеніме де ризамын,
Араласып жақын және татумен.

Шыға алмаймын айтқан әрбір сөзіңнен,
Ұмытам ба соңғы көз жасыңды мөлдіреген.
Ешкімге де ұқсамайтын, Галяжаным,
Көтере алам ба жалғыздықты өткенімше өмірден.

Сөкпеніңнің тағдыры осылай сөгілген,
Екі күннің бірінде жас төгілген.
Тастадың деп өкпем жоқ, Галяжаным,
Құдай ісі осылай ғып көндірген.

Бауырларың бірінші маған күлген,
Кім сенеді мен оларға шыдап жүрген.
Бір сенің атың үшін, Галяжаным,
Не түр өлі не көріп, не естімеген?!

Рас екен түске дейін ішіп жеген,
Тез ұмытылады қол ұшы туысқа берген.
Атыстырмай, шатыстырмай жүргендері,
Болар еді сол қайтарғаны маған деген.

Сырттағыны ағайын мен елім білген,
Іштегіні білгенімше қағазға тізем.
Осындай менің жайым бар, Галяжаным,
Өзіңнен басқа ешкім түсінбеген.

17.04.04.

Үйленсең ғой, құлыным!

Үйленсең ғой, құлыным!
Үй болсаң ғой, балапаным!
Жас емессің ойланшы,
Орындалып тағы бір арманым.

Жүрсем дағы қорқамын,
Отырсам тұрсам ойлаймын.
Аппа береді жұрт ерте деп,
Әкең жүр інштей пішіл бар қамын.

Қыз емессің күтіп байқайтын,
Үмтылғанға кездеспей ме табылмайтын.
Табигаттың заңы емес пе,
Маған да ата-анам ызындайтын.

Мамаң кетсе де қайталайын,
Осыған жетсем Алмазтайым!
Ақ түйенің қарыны жарылғандай боп,
Шашу болады бар жинағаным.

Қынықтап бірге туған ағайын,
Қожылып бауырлары ананның.
Бұдан артық қуаныш бар ма,
Бесте қалып, балам, тойың.

Гүсінсең, балам, әкең жайын,
Көзің жетер емесіне оңайын.
Жалғыздықтан шарашағасын ба,
Алдыма сені салайын.

Айтқанындай мамаңның, айналайын,
Содан кейін өзім де ойланайын.
Дом жазып тезірек бұйыртса,
Не болса да атқаруға әкең дайын.

Ғалиямның көзіндей ұлым,
Байқасың ба, жүдеп жадағаным.
Бөлісейін дегенім ғой,
Өзіңменен аз ғана ойым.

Есінде болар деуші еді айтқандарым,
Жарты жолда қалдырып жарым.
Балаларды жеткізсең риза болам,
Дегенің шыға ма естен жоғым, барым.

Батар күн мен атар таңым,
Жалындырмашы әкенді, жаным.
Ботам, сен үй-күй болып,
Орындайықшы, маманның да арманын!

мамыр айы 2004 жыл

Қалай қиып (Сұлтановтарға)

Өмір өткен қырық жылға жуық,
Бастан асқан ыстық суық.
Түгін жерге бергісіз ауылыңды,
Бара жатсыңдар қалай қиып?!

Тоғыз жылдан міне асып,
Жүруші ек жақын араласып.
Сыйлас туыс-ағайындай,
Сіздер кеттің, мен қалып.

Немістердей кеткен телефон соғып,
Жүрерсіңдер “Алаботаны” әлі сағынып.
Көкшетау да болсын сіздерге,
Қарқылдайтын ең төрінде отырып.

Төрт жылдай шыдап бақтық,
Іркелігінді көтердік маман бастық.
Ана жақта байқарсың Сәке,
Біодің елмен теңеспейді ел барлық.

Барған жерге де, тастай батып,
Сұдай сіңіп тұрмыстарың жарасып.
Көшің көлікті, іргең мықты,
Жалғассын өмір ұзақ қып.

Жиналған мына халық,
Тілейміз сіздерге аманшылық.
Аман сау болындар ұмытпай елді,
Іргеңнен есептелетін қос ақмолалық.

Біреуден кем, біреуден артық,
Өнеге тәрбие көріп алдық.
Еңбек, абырой жоқ емес,
Біледі түгел мына Аққұдық.

Жеттіндер зейнетке біраз тосып,
Өткендер де аз емес өмірден озып.
Жете алмай осы күнге,
Азған-тозған арттарыңда қалдырып.

Қарағаш пен Аймаққа талай барып,
Күлуші еңдер ұрпағыңды әрең танып.
Үлкен жерде адам туысшыл келеді,
Алдарыңнан шығар біразы тауып.

Жодарыңа кетерлік осылай жазып,
Қозғағам жоқ ана-мынаны қазып.
Бұрын соңды көшіп көрмеген,
Онсыз да жатқандайсың көңілдерің бұзылып.

Көлшіліктің арасын ашқан нарық,
Заман-ай, қойың сарық ешкің арық,
Қара су ішіп жүрсең де.
Денсаулық пен болсын ақ жарық.

Белгісі бауырыңның дәрежесі артып,
Жүргендерің мені арқа тұтып.
Осының арқасында бүкіл ел боп,
Жатқандаймыз бүгін ұзатқанға үқсатып.

04.06.04.

Елу үшке толғанда

Өлеу күні тосып еңдер бар жиғанды,
Бүгін де шақырыпсың сыйлағанды.
Өшпін да, бұл замаң,
Етпем жоқ елу үшті тойлағанды.

Өтпекке, жарайсың туған күнді қолдағанды,
Бітпек көреді мақтағанды.
Бітпекке жеткен де бар, жетпеген де,
Бітпін құрметтеп елегеніңе Бағыланды.

Шақырғасын Серіктен шет қалғанды,
Үшпіншан жөн көрдім қалмағанды.
Жүре берсін қызыққа қонақтарың,
Көшпен сайын көремін біраз жанды.

Жүргені апасындай сабырлы, салмақты,
Бітпелі өзінді ылғи бірқалыпты.
Қарғи ғана сыйласпассың бұл балдызбен,
Бауырдай жаны ашиды жан-жақты.

Шығарасың қозғамай кресло, диванды,
Торіңе отырмаған бұрын соңды.
Аштың жездем деп көкке көтересің,
Кетсем, кетсем ұсынып бар жоғыңды.

Өшпайсың не болды деп Тойжанды,
Көшпен бірге болатын бұл жайды.
Түрған шығар бір бұйрық,
Бағы ашылып, оқуға түссе жарайды.

Көрінбеген замандас достарыңды,
Түсіңмін себепсіз емес оларды.
Қағалы, жаралы, шаруалы шығар бүгін,
Рыза болар көрмесе мына тойды.

Ерекше күніңе туған байланысты,
Тілеймін мол, мықты денсаулықты.
Жасыңда қалған отағасымен,
Мұжырлап өткейсін бір жастықты

Әрдайым балаларың болсын бақытты,
Жанатымыз өткізбей бос уақытты.
Қара шал, сары бәйбіше боп,
Тез арада өткізейік құдалықты.

Сақыпжамал ағаға

Шаң жолатпай жібектей,
Жүруші ең ылғи өбектей.
Қалғаным ба енді міне,
Содырайған теректей.

Тіремесең де тіректей,
Күш болмаса да білектей.
Сүйеп демеп қолдаушы ең,
Біреуге мені керектей.

Жаның ашып безектей,
Даусымыз шығушы еді кезектей.
Жетімсіреп қалғадаймын,
Қызғыш кеткен өзектей.

Мен тігінен, сен еңбектей,
Бір-бірімізді жетектей.
Пішіп баптап жүруші ек,
Бүгін ертең өлмектей.

Көз тоймайтын тірліктей,
Өмір болсын бірліктей.
Бауырымдай болдың Аққұдықта,
Соның өзі емес пе ерліктей.

Ұзын көлденеңін кесектей,
Семіз сере жесектей.
Алаботаның адал дәмін,
Ұмытпасақ болды қашан да.

Өміріңнің көп жылы өтті-ей,
Отағасымен оранып құрметке-ей.
Сақыпжамал-аға осы сізге,
Жоқ шығар еш өкпе-ей.

Екінші жазған өлеңіме-ей,
Сіздерге арнасам көппе-ей.
Көкшетауға жеткенімше,
Ақтарылды шын жүректен-ей.

Артық, кем айтсам ренжімей,
Сағынып елінді егілмей.
Бітпеген әжептәуір жұмыс түр,
Атқарылмас шаруа берілмей.

Көшің болсын көлікті-ей,
Қалада да қалықта еліктей.
Алыс-жақын аман боп,
Биікте самға бүркіттей!.

06.06.04.

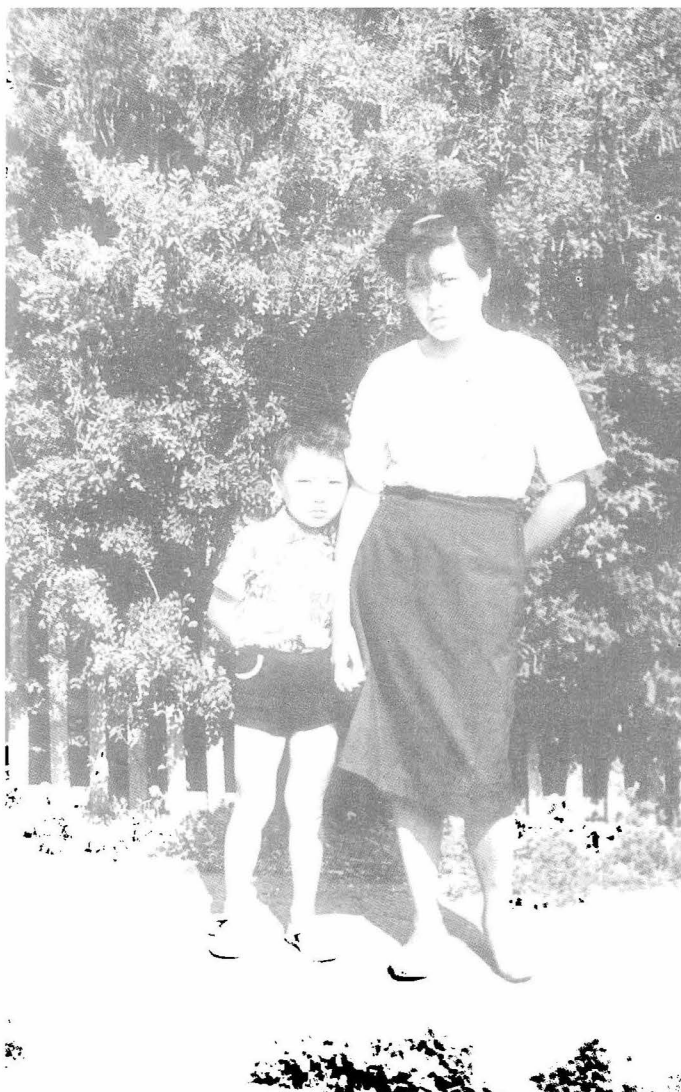
Ғалия Щучье шипажайында. 1976 жыл

Бірге едік, жас едік екеуіміз де!..1978 жыл

Ғалияның Аққұдықтағы бір күндері. 1971 жыл.

Алмазым мен Айманым. 1990 жыл.

Ғалия өз әкесі Сәтмағанбетті соңғы сапарға шығарып салды. Алабота селосы, 1986 жыл.

Сол бір қаралы сәтте менің әкем Алпысбай да болып еді. Алабота селосы, 1986 жыл.

Қаралы сәттің бір көрінісі. Алабота селосы, 1986 жыл.

Әкенің соңғы сапары. Алабота селосы, 1986 жыл.

Бурабайға барып бой жазған бір сәт.

Айнакөлдің айдынында.

Бурабайдағы демалыстың бір сәті.

Лашынтай жиеннің тойында.

Аймағым мен нағашы әжесі Күлзия.

Ғалиямның жұмыстан үйге келгендегі бір сәті.
Қарағаш ауылы, 1994 жыл.

Бурабайдағы алаңсыз бір күндер еді бұл.

Үйге кім келмесін, отырушы едің қарсы алып...

Аңсаймын ас үйдегі жүрісінді. Ғалиям мен Айманым.

Сағынам осы
бір отырысыңды.
Бурабай, 1996 жылы.

Неге ойландың
осылай?!

Алмас пен Ғалия.

Бұл сенің
өміріңнің
соңғы бір
күндері екенін
белсемші,
шіркін!
1996 жыл.

Шаңырағымның шаттыққа толы бір сәті.

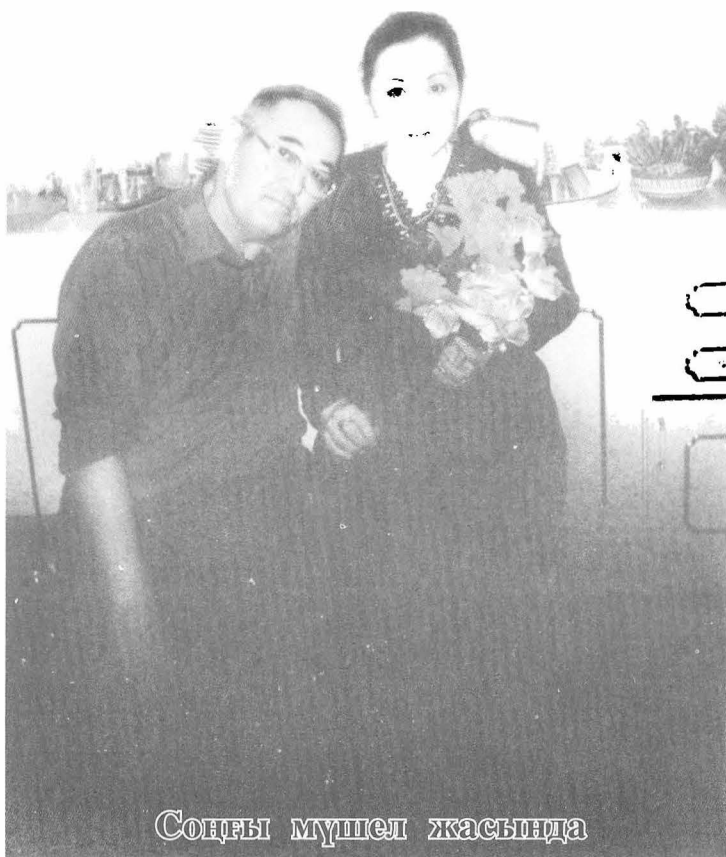
Суретің ғана жұбатады жанымды.

Міне, Алмазым да орта мектепті бітірді.
Сен жоқсың, Ғалияжаным!..

Алабота акционерлік қоғамының 70 жылдығы аталып өткен күн. Жанымдағы – Айманым.

Соңғы мүшел жасында

Қия алмадым

Анаңның жоғы маған аздай,
Жаз ортасы біреу қуғандай.
Аяқ асты тұра тарттың,
Қызылорда күтіп отырғандай.
Ақыл беретін ешкімімнің жоғы-ай,
Осы кеткенің-кеткенің бе, қызым-ай!
Қуанушы ем іштей сендерге,
Жандарыңда жүргеніме ұзамай.
Әкең мен бауырыңды ойламай,
Оқуларыңды толық аяқтамай.
Жүре бердің үндемей,
Не қылғандарың, алды-артыңа қарамай.
Қанша емделіп бір жазылмай,
Жанұям деп еш қажымай,
Жан-жақты көп ойлаған анашың,
Кеткен жоқ па дегеніне жете алмай.
Аз уақытта байқағаным бар еді-ай,
Болмас ол жақ, саған онай.
Не болса да, шыдап бағып,
Бел буғаның ба әлде қалай.
Бұтағы сынған қарағайдай,
Қала бердім айналама жалтақтай.
Сағынғанда есіңе түсер,
Айтқандарым Айзаңымды күшақтай.
Иіскесем қанбайтын бір жан-ай,
Білмейді ғой Айзашым ештеме-ай!
Тілі шықса айтпас па еді,
Қайда апара жатсың ай мамам-ай.
Анасының айтқанынан шыға ала ма-ай,
Орынбегім, де жүрсің бата алмай.
Жер жанаты Көкшетауды,
Бара жатқандай қия алмай.
Болары болды осылай,
Қайда жүрсеңдер де аман бол-ай.
Ішімізге сиған, балапаным,
Сыртыма да симас па ең-ай.

20.07.04

Зарығамын бір үніңе...

Айтылған ақылына анда-санда,
Қалушы ем мәз болып.
Болсаң ғой, жаным, қасымда,
Жүрер ме едім сандалып.

Жатсаң дағы мәңгілік,
Өткенімде зарығамын бір үніңе.
Амандасқандай қол жайып.
Зиратыңа бірнеше рет күніңе.

Әр нәрсенің орны бөлек, жөніне,
Білсем дағы денсаулықтың төменін.
Өткен күнге өкінемін несіне,
Осыған да шүкіршілік, көнемін.

Шаршадым деп айта алмайсың,
Алда тұрған қызық бар деп.
Галяжанды сағынғанда сыймайсың,
Қашан таңым атар деп.

Аз ғұмырда өмірді көрсеткенде,
Даналықтың, саналықтың кемелін.
Жоқ болса да арамызда үйреткенде,
Тұрмыстың әрқилықты екенін.

Мақтағанға жұрттың тоясың,
Атың өшпес жан сүйерім.
Айтасың да, жазасың да қоясың,
Жетпей жүр ғой бір күлгенің.

Айналаңда гүлдегенмен қайың, терек,
Адам сияқты өмір сүрмегесін.
Жүріп тұрған неге керек,
Жаныма Ғалиямның ермегесін?!

Өз өмірін өзіне қимағаның...

Шиеленіскендей сөйлескен сайын,
Бермесін басыңа, балапаным.
Тура кеп тұр айтуға,
Ұнамай ма ойларыңнан шықпағаным.

Жетпей ме анаң құрбандарың,
Не қыл дейсің, балапандарым?!
Тыныш жүрген әкеңді,
Бұл не мазақ қылғандарың?!

Жүрсем, тұрсам өз жәйім,
Қит етсе мін маған таққаның.
Осыншама түсінбейтін не болды,
Әкеңнің өз өмірін өзіне қимағаның.

Көрмеймін-ау келгеніңді жасыма менің,
Жеткеніңді тілеймін тап сенің.
Шалғай болып әкең жолы,
Дарысын саған кісілігі шешеңнің.

Есті деп жүрген Айманым,
Осы ма жаным қолдағаның.
Анаңнан кейін бір көргенім жоқ,
Жақсы жаман әкеңді сыйлағаның.

Батар күн мен атар таңым,
Жалындырмашы әкеңді жаным.
Алмазым, сен үй-күй болсаң,
Орындалар ма еді бар арманым?!.

Кіре алмай үйге кейде айналғаным,
Төрт жарым жыл мына сандалғаным.
Бала емессіңдер ой жүгіртіндер,
Аз дейсіңдер ме ақыры ауырғаным.

Сендердің алдарыңа құламаймын,
Сендерсіз тұрмыс құра алмаймын.
Жүре берер шамам жоқ,
Жалғыз онан әрі тұра алмаймын.

Жаныма еріп жүргендей

Өткен сайын жаныңнан түсем ойға,
Әдетіме әбден сіңіп қалған бойға.
Төртінші жыл жатқаныңа үн қатпай,
Жылайтыным тегін емес жайдан-жайға.

Бітпейтін сағыныш пен уайым,
Бөлінсе де көңілің әрдайым.
Жаныма еріп жүргендей,
Көз алдымда тұрғаның Галятайым!

Қара жерге қия алмай,
Көздің жасың тыя алмай.
Қапаланып әлі жүрмін,
Есімді бір жия алмай.

Бос сияқты айналаңа қарасаң,
Өншеңдер міз бақпайтын адассаң.
Не болып барасың заман-ай,
Аяғыңнан шалынып қайда барсаң.

Оңға солға қарамаймын,
Қайда барып не қылайын?!
Ақыл сөзің жетіспей, Галяжаным,
Жүргені сандалып Сансызбайың.

Жүргенімде алды-артыма қарамай мен,
Түсіме он ұйықтасам кірмеп ең.
Жазағанынан тағдырдың кім асқан,
Боламын деп осылай ойлап па ем?!

Өмірдің бары, жоғы осы ма?

Бұл өмірден өтпейтін адам бола ма,
Өткендердің орны қайтып тола ма?!
Өкініп, өксігенмен, жүрегім-ау,
Тот баспайтын алтын, күміс, кола ма?

Ұзаған сайын батасың жаныма,
Сіңіп қалған қант пен тұздай қаныма.
Өткен жылдар кешегі бір күндей-ақ,
Қысқа өмірдің бары жоғы осы ма?!

Іштей айтам ала берме басыңа,
Аз-маз біткен мал-дүниеге тасыма.
Біреуге ерте, біреуге кеш заман-ай,
Тати ма скен соңғы берілетін асыңа.

Өтіп жатқан өміріңнің басына,
Қиын екен күлкі болған досына.
Бас болып бір жағына көрінбеген,
Не айтарсың жан ашымас туысыңа.

Ешкім де алып жүрмейді үлкендерін қасына,
Не істейсің балаларға, тартпағасын анасына.
Шешелерінің айтқаны бар еді,
Қалма деп балаларыңның көз жасына.

Жесірліктің шындығы мен расы ма,
Маған берген Алланың “олжасы ма?!”
Осынау жүрген шағым жазатайым,
Тағдырымның құлазыған биік жартасы ма?!

Өкінбеймін, жалғыз бас боп қалғаным,
Көзім жеткен дүниенің жалғанына.
Легіп жүріп жатқан жайға ризамын,
Желеп-жебеген өткендерімнің аруағына.

23.10.04.

Елу сегіз

Заманында қойың арық, ешкің семіз,
Не десеңдер маған о деңіз.
Өткен күнде із қала ма,
Бұралаңдап жеттің бе елу сегіз.

Жанұям, қызмет, ойдағыдай артық сөзсіз,
Елу төртке шыққанымда еленсіз.
Сұм ажал арамыздан Ғалиямды,
Жұлып ап еді көргенсіз.

Содан бері не көрмедім, Галям-ау өзіңсіз,
Жүргенімде кейде мықты, кейде әлсіз.
Аталмақшы мына туған күнім,
Бесінші рет тағы сенсіз.

Қайран, шіркін, қайдасың он сегіз,
Ешқашан жалықпайтын түнде-күндіз.
Қырық жыл азап шеккендей,
Жалтақтап жан-жаққа бүгін жүрміз.

Ей, туған күн, тағы келіп қапсыз,
Бір жасқа қартайып біз қаппыз.
Таразы мен шаянның ортасында,
Суша аққан мынау өміріміз.

Қанша ма мықты болам десеңіз,
Уақыттан озар жүйрік деменіз.
Күніде жал-жая жесең де,
Білдіртпей, қысқарады екен ебіңіз бен икеміңіз.

Бүгін барсын, ертең белгісіз,
Құдай ісі бұған да көнесіз.
Жалғыздықты бастарына бермесін
Сары уайым кеміргенде көресіз.

Бұл адам үйретеді екен еріксіз,
Жеке бастың жайына беріксіз.
Дүние пұлға қанша малынсаң да,
Жетпейді екен тұрмысқа жан серіксіз.

Балаларым да байқаймын көңілсіз,
Қатып қалған жібімейді шешесіз.
Нақ жанашыр көрінбейді,
Өтемің қалған ғұмыр еш жөнсіз.

Жүрегіміз таза болып кіршіксіз,
Сыйласып жүре берейік сіз бен біз.
Бәріне тілейтінім қонақтарым,
Көрсетпесін қайғы, қасірет мезгілсіз.

Жолдас, туған біраз келесіз,
Ойнап күліп, қайта кетесіз.
Көңілімді көтергенмен қалармың,
Шаңырақта, ошақ-қасы иесіз.

30.10.2004

Ұлым жиырма бірде!..

Қайда атаймыз тойыңды дегенде,
Отырған жоқпысың сен үйде.
Кейін тағы көрерсің деп,
Басында желтоқсанның демалысқа келгенде.

Ұлымның ақылының жеткенін,
Қуанып күн сайын көремін.
Осынысына қарағанда тез,
Үй-күй болса екен деп жүремін.

Моншасына түсіріп, үйді жинап жатасың,
Жатырсың алып әкең батасын.
Төртінші жыл үздіксіз әр аптада,
Екі, үш күн жанымда болып қайтасың.

Осылай мені жұбатасың,
Көп жағдайда қуантасың.
Не істейсің, балам, бұл өмірге,
Анаңның бір қарасына тұрмағасын.

Сыртың бүтін, іш түтінге толғасың,
Әйтеуір қызмет, слмен алданасың.
Сүйенерім, тірегім, тілегім де
Сен аман бол Алмазым!

Бүгін жиырма бірге толасың,
Құттықтайды жанашырмен туысың.
Бұл күніңді ұмытпа,
Болғанда мендей есіңе аласың.

Бұл жаста оттай жанасың,
Қалқып ұшып құстай қонасың.
Қайтып өттең келмейді ғой,
Басыма мына сенің жасың.

Өссең де әлі маған баласың,
Әлде бар ма әкеңменен таласың.
Қанша мені жүрер дейсің,
Жалғастыр ұзатпай Алпысбаевтар фамилиясын.

Бүгінге дейін еркелейсің,
Қол ұшын беріп жетелейсің.
Жат мінезден аулақ болып,
Ұмтыла жақсылыққа жүргейсің.

Туған күннен бос емес қой,
Өтпекші бүгін тағы бір той.
Куәгер болып отырған,
Анасына тартқан бұл ұл ғой.

Құтты болсын туған күнің,
Ұзақ болып өмір жолың.
Қашан да ағайыннан алыстамай,
Азамат боп елге жақсын қылығың.

Осы әкеңнің айтары мен тілегі,
Анаңның да болушы еді сенде жүрегі.
Өтер кетер қысқа өмірде,
Адамға неден тұрар бар керегі.

Жақсы ғой туыстар жүріп тұрасың.
Келіп кетіп мәжіліс құрасың.
Жалғыздыққа үйренген Сансызбай.
Үйінде, сопиып тағы қаласың.

08.12.04

Елу беске келер ең!

Ғалияжаным, аман жүрсен,
Елу беске ертең келер ең.
Жанымда болсаң жадырап,
Сандалып мен жүрер ме-ем?!.

Ойға алмасқа болар емес,
Сағымдай өткен бір елес.
Арасы бір күн желтоқсанда,
Өткізуші ек талай кеңес.

Ол күндер енді қайта келмес,
Айтпақшы жұрт өткенді термес.
Түскенде еске әзер шыдағанмен,
Тәңірім, алғанын қайтып бермес.

Күнім жоқ мұнға түспес,
Бес жылға таяу аз да емес.
Сағынғанда өткен мезгіл,
Секілденеді денеңді мұша ерітпес.

Қолыңды созғанменен енді жетпес,
Бұл өмірде кім келіп, кім кетпес.
Орының жанұяң үшін ерекше еді,
Ұмытпаймын, есімінді мәңгі өшпес.

Бүгінгі жайым мәнді емес,
Қимылдай қалсаң әңгіме ермес.
Құдайым берекеңді кетірмей,
Жақынбысың күн жинайтын ес.

Қайрамасаң бәкі өтпес,
Отырғанмен ісің бітпес.
Құрдан құр бос жүруге,
Әрі қарай мұрша жетпес.

Қара басты жүдетпес,
Балаларымды келгенінде ренжітпес.
Бір адамды үйге кіргізсем,
Бұдан артық ауыр түк те емес!

Ешкімім де бетімен мені жүр демес,
Келім-кетім жамағат үндемес.
Ошағына пысық болса,
Ағайындарым бетімен күндемес.

08.12.04.

Айеке!

Кешірерсің мезгілсіз мазаласам,
Қайта-қайта есігіңе сығаласам.
Қайбір асып-тасып жүр дейсің,
Не істер едің жесірліктен қалжырасаң?!

Кездескенде өзіңмен жүрсем тұрсам,
Жанашырың болатындай жақындасам.
Бастан кешкен аз емес қой, бар ойым,
Суып қалған көңіліңді жылытсам.

Жалғыздық құдайға ғана жарасқан,
Жеке өмірімізді үзілген жалғасам.
Келгіштеудің бар себебі,
Тұрмысымды қалған бір өзіңе арнасам.

Күндегі күйбелеңмен шаршасаң,
Айеке сұрауым менің тындасаң.
Ойланайын, бірден бұл қалай десең.
Бір өзіңнің қолыңа да, жолыңа да жармасам.

Даярға жақын тұрған қарасаң,
Неге олай деп менен сұрасаң.
Баяғы жас кез емес,
Керегі маған Ғалияма ұқсасаң.

Тар жолға төзгенінді ұнатпасаң,
Қолтығыма қысамын жаратпасаң.
Пайда болмаса зиян көрмейсің,
Кіріс, шығысымды өзің санасаң.

Дәм тұзымыз жарасып ие болсаң,
Шаңырағым енді жүдеп-жадамасаң.
Көз жеткізіп үйренгенше маңайыңа,
Қызмет ермек табылар шыдасаң.

Жүрген жерге өзімдей аралассан,
Балаларға бірдей қарассан.
Бір-бірімізге сүйеу боп,
Осыдан не артық өмір шіркін жалғассан.

Обал болар іштегіні жасырсам,
Ұрпағына туыс бола қалсам.
Бұрынғы күнім қайта туар ма еді,
Бұйырып өзіңменен тіл табыссам.

Жүретінмін сендей жанды қайдан тапсам,
Қуанар ем бірге күнім батып, таңым атсаң.
Әйел қырық шырақты деуші еді,
Соның бірің Айеке, маған жақсаң.

Елге барып біраз дем алсаң,
Зейнетке бірге шығып оралсаң.
Арасында кенжелердің қанаты бекіп,
Шаруа жағдай іске ассан.

Гүлдеріңнің алдынан өте алсаң,
Тұра тұр деп созбасаң,
Ақыл сұрайтын кісі емеспіз,
Дайынмын мен, не қыл деп, не айтсаң?!

16.12.04.

Енді үзілмей жан өзегі

Жүзіңнен шырайлы кешегі,
Берілгендей маған белгі.
Қуанып қайттым баладай.
Естілгендей ғажап ертегі.

Кім болса да алда ғой көрешегі,
Бақыт мұрат келешегі.
Адастырмай бұйыртса,
Адамзатқа сол емес пе керегі.

Босағандай түйнек іштегі,
Ерігендей бес жылдан бергі.
Бұдан былай ылғиына,
Атқарылса екен істер игі.

Болмай енді еш кедергі,
Түзелсе шаруа жайы үйдегі.
Жүйкесі тозған жесірге,
Не қажет ауырмаса жүрегі.

Тез болсаң жанұямның тірегі,
Енді үзілмей жан өзегі.
Тоқтар ма екен осымен,
Ағайынның бітпейтін өсегі.

20.12.04.

Бір қуанып, бір өкінген – өмір-ай!..

Өңімде бір түсімде талай,
Қыз бен ұлды байқай сал-ай.
Жеткізерсің қолдарын деп,
Ескертіп ең жан-серігім Ғалиям-ай!

Балапандарымды мен ойламай,
Жер бетін қалай басам-ай.
Бауыр етім ұл-қызым,
Сендерсіз өмір жарасама-ай!

Кісілігіне баға беріп сыйлаған-ай,
Алғыстарын айтатұғын ата-анам-ай.
Сырақаттанып жүрсең де арасында,
Өзімді де тәрбиелеген данам-ай.

Жүргесін жігер күшті аямай,
Алды артыма көп қарамай.
Жасым да келсең біразға,
Жұмыстан ғана қанағат табам-ай.

Білмеппін болғаныңды дәнекерім,
Ұрпағыңның кейін білдім еркелерін.
Өздерінше болмаса айтатыны
Мамам болса папа сен өйтпес едің.

Жүргемін жоқ өзімді-өзім жүдетейін,
Немесе балаларымды екі стейін.
Соңғы айтқан сөздерін Ғалиямның,
Бар ойым іске асырып өтсейін.

Қашан да, кім ойламаған өз басың,
Жан жақтағы алыс жақын туысым.
Әйтеуір аман болайық,
Қол ұшын тигізгенде жағасың.

Бәрі бір жұртқа келер кетерің,
Шыққан емес біреу жөн дерің.
Айналам түгел күтесің,
Асыға Сансызбайдың әрі не істерің.

Аққұдық қайын жұртымсың,
Біраз үй ішінде әлі барсың.
Жалғыздығымды жеңілдетіп,
Жан ашыр бір ауылымсың!

Басқа жерде не болар ем,
Тәңірім, тағы басқа не салар ең?!
Қайғымды көтере алмай,
Қай зиратта қалар ем?!

Арасында ойға түсіп кетем,
Жүрмесем де дүниенің түбіне жетем.
Қанша сандалып сарғайсам да,
Осы күнге шүкіршілік тәубе етем!

Күні туа ма бойдағы тарар-ай,
Істелген шаруаң тұрмысыңа жарар-ай.
Өз басың, өз басыңа масыл болып,
Бір қуанып, бір өкінген өмір-ай!..

04.01.2005.

Арнау, тілектер

Жігіттің нары өзіңсің

Замандасым және ауылдасым
Сансызбай Алпысбайұлына

* * *

Қара бұлт боп түйіліп,
Қайғы жұттың ерте сен.
Көзіңе жас үйіріліп
Түсіп кетті-ау, е, еңсең.
Ғалияңнан айрылып,
Күңіреніп қалдың ба?
Қанатың өйстіп қайрылып
Көңіл шерін тарттың да.
Елің болып жөнелтіп,
Там орнаттың басына.
Есіркеп, еңіреп, егілтіп,
Соғып тұрдың қасына.
Есімін еске-ап қашанда,
Отырушы едің аңырап.
Тәңірі де риза, Галяң да
Аруағы түсті-ау бір аунап.

* * *

Содан бері талай жыл,
Өтті, кетті, зымырап.
Ер жетілді қыз бен ұл
Жан жарың жоқ, е, бірақ,
Әке жолын қуса еді,
Деп тілейсің Алмазға.
Өзіне жақсы білгені
Диплом алмақ бұ жазда.
Ұрпаққа ұрпақ жалғасып,
Өмірге келді жиенің.
Жылменен жыл алмасып
Ағытты-ау көңіл тиегін.
Жат жұрттық екен қыз деген,
Ғалияңның орны тола ма?!
Келін түсіп, үлдемен
Шаңыраққа бақ қона ма?!

* * *

Жаңатілекте сен тудың,
Қарағашта мен тудым.
Агрономдыққа бел будың
Журналистікті мен қудым.
Алашқа жағып әйтеуір,
Бақыт таптың еңбектен.
Қызғанып сенен қайтемін
Жыр арнаман құр текке.
Қуаныш-қайғысын бөлісіп,
Ара ағайын, жүресің.
Анаумен, мынамен келісіп
Жыласа жылап, күлесің.
Қарайласып бөріне,
Көмек беріп жатасың,
Жасына да, кәріне
Алып алғыс, батасын.
Дей көрме оның асылық,
Сүйсінбес кім мұндайға.
Жасаған жұртқа жақсылық
Қайтсын деймін Құдайдан!..

* * *

Жұрт не десе, о десің,
Жігіттің нары өзіңсің.
Жібермес ешкімге ессің
Алпағанның көзісің.
Алған беттен қайтпағын,
Қызмет ет туған халқыңа.
Өзіңе менің айтпағым
Лайық бол ата салтына.
Қайда жүрсең аман бол,
Ұл-қызыңның бағына.
Қилы-қилы заман бұл
Жолығысармыз тағы да.
Өңмендеп өсте тасыма,
Қанағат қыл барға осы!..
Текке жүнжіп жасыма
Жақсылық күт алда осы!.

Сайлау Көшкөнүлі.

3 қаңтар 2005 жыл, Көкшетау.

Сансызбай Алпысбайұлына!

Қашанда мен дәстүрімнен қайтып ем,
Айтқан сөзден кейбіреудей тайқып ем?
Жаңа ғана жазып, міне, тастадым,
Телефоннан “оқи бер” деп айтып ең.

Тағдырдың төлкегіне төзе алдың ба,
Үй болу, бала сүю өз алдына.
Елу беске келгенде елестей ме,
Өткен күндер сағымдай көз алдыңа?..

Бір ауылда біте қайнап өскенбіз,
Егіздей боп – көшсек бірге көшкенбіз.
Оқуда да, жұмыста да бірге боп,
“Тойып алып” талай-талай бөскенбіз.

Енді міне – алпысқа аяқ басыпсың,
Бұл ғұмырда тасыпсың да, жасыпсың.
Қалған уақта уайым-қайғы болмасын,
Ағайын-жұрт тойларыңа асықсын.

Жасамаған жасын жаса бабамыздың,
Жамандығын көрмейік баламыздың.
Өзің де мың қайталап айтушы едің:
Қара жер айырмасын арамызды!

**Совет, Жұмабике.
31 қазан 2001 жыл.
Көкшетау қаласы.**

Тойға шашу

(“Алабота” АҚ директоры С. Алпысбаевқа
және жиналғандарға осы шаруашылықтың
70-жылдық тойында оқылды)

Қарсы алдың қонақтарды – кырда бәрін,
Тамаша табиғаты сыр даланың.
Облыс, ауданыңнан келіп қапты,
Сұлжйменов, Жұмабеков, Маковский мырзаларың.

Осындайда үн-түнсіз қалайын ба,
Жыр жазуға дайынмын талайыңа.
Ырысың арта берсін Алабота,
Тойың тойға ұлассын ағайындар!

Бет алдық бүгін өзіңе ауыл – Аккұдық,
Жүрмегейсің біздерді сен жат қылып.
Сансызбай тұрса басқарып,
Бола қоймас жат қылық.

Саған теңеу таппаспын,
Өлең шығармай жақпаспын.
Қаптай берсін құмырысқадай,
Қазағымның “ақбасы”.

Халқың сені елеп тұр,
Қуанышқа бөлеп тұр.
Құтты болсын мына той,
Он үшінші директор!

Жетпіс деген жақсы жас,
Аяқты бүгін нығыз бас.
Ел басқарып жүре бер,
Саған да жетсін жетпіс жас.

Жақсылық боларына ел сеніңіз,
Ақталсын, е құдайым, бар сеніміңіз.
Алабота жарқырап кеткен жоқ па,
Аспаннан жұлдыз алып Әлсеніңіз?!

Осылай келер талай ерлеріміз,
Құлпырып жайлауымыз, белдеріміз.
Сапары оң болса екен қонақтардың,
Ақ ниетпен еліңе келген ізгі.

Көңілге осы айтқаным қонар ма екен,
Ағайын, ел риза болар ма екен?
Егер мен ел туралы жаза қалсам,
“Үлкендер” бізге спонсор бола ма екен?!

Совет Хамитұлы.

**Аққұдық ауылы.
2002 жыл.**

Өмірің алда, Алмазым!

Өмір деген сан қырлы ғой, ғажап-ақ,
Өмір-өзен, келеміз оны жағалап.
Бір белеске шықты бүгін баламыз,
Алмаз келді кәмелетке, болды нағыз Азамат!

Өмір деген жылата бермес біздерді,
Қуанатын енді бір сәт кез келді.
Қайғы арты қайырлы бол деп тіледік,
Бір жақсылық боларын жүрек сезген-ді.

Көңіл деген қуаныштан тасы кеп,
Орта толды-кәрісі де, жасы кеп.
Есептейік бүгінгі мына жиылысты,
Алдағы келер қуаныштардың басы деп.

Талабың таудай, өмірің алда, Алмазым,
Бергенін Алла көпсінбесін, алмасын.
Ұшқанда самғап арманның алыс шыңына,
Қанатың сенің, жас батырым, талмасын!

Кіріссең іске бскем буып белінді,
Ақтайтын бол өзіңе деген сенімді.
Жұбанышы әкенің, әрі үміті,
Қуанта бер ағайын мен елінді!

Совет Хамитұлы.

25 мамыр 2001 жыл.

Ел ағасы Сансызбайға

Елуіншілер біткен сияқты,
Түйдей құрдас, құрбым қабақты.
Зая өткен жоқ сенің бар өмірің,
Ер боп келгенінді өмірге дәлелдедің.

Жылға жыл қосылып, отағасы!
Жақындап қалды кәрілік босағасы.
Өмірде өткізіп бастан талайды,
Түсінеміз қазіргі бар жағдайды.

Жігіттің сұлтаны едің өз кезінде,
Елдегі бар қыздардың леккен көзіне.
Сансызбай – енді іскер ел ағасы,
Өте қымбатты біз үшін бағасы.

Маңайың құлпырады бар кезінде,
Жақсы тілектің бар мәні әр сөзінде.
Арылмайды жолдастық қасиетің,
Түсініксіз құрдастарға тәрбиелік осистің.

Ақыл, ойы дамыған қымбатты,
Балаларың сүйкімді де сымбатты.
Солардан көр қартайғанда жақсылық,
Бақытқа ұшан теңіз бөлен сен әкелік.

Туған күніңді тойла әлі көп жыл.
Қызықпен өтсін әр бір келер сәтің.
Белгілі істеген еңбек, ерлігің,
Ақ батамен көркейсін кәрілігің.

Құрдасың Бейімбеттің өтініші бойынша
жазған тілектес саған **Әлия Қақышқызы.**

Қарағаш. 30.10.2004ж.

A decorative border with a repeating floral pattern surrounds the text. The border is composed of small, stylized flower-like motifs arranged in a continuous line.

**Әнмен
жалғадым ғұмырыңды**

Ғалия

сөзі: Сансызбай Алпысбаевтікі.
әні: Тыныштық Шәмеңовтікі.

Сен болдың арманым да сағынышым,
Басында жаралапсың бағым үшін.
Жүрегім өзінді ойлап жұбанбайды,
Өзіңмен бір кеткендей қуанышым.

Қайырмасы:

*Аңсарым, арманым,
Сағындым жан жсарым.
Ғалия, Ғалия,
Жарқ еткен сағымсың.
Ғалия, Ғалия,
Мәңгі өшпес әнімсің.*

Жүргем жоқ қайтқаныңа сенің нанып,
Өзегім өртенеді күйіп-жанып.
Оралып келмесінді білсем дағы,
Сағынсам бейітіңе жүрмін барып.

Қайырмасы:

Сағындым бір көруге нұр жүзінді,
Өмірің кенеттен-ақ ерте үзілді.
Міндетім, парызым да Ғалия-жан,
Жеткізу сенен туған ұл-қызымды.

Қайырмасы:

Күнім жоқ өзінді ойлап қамықпаған,
Ақ қанат аққуымсың қалықтаған.
Үзілген өміріңнің жалғасындай,
Әнім бол көк аспанда шарықтаған.

Қайырмасы:

талғана, сезіммен.

Жан жарыңмын аңсаған

Сөзі: Сансызбай Алпысбайұлынікі.

Әні: Иран Тасқараұлынікі.

Таң атып, күн батқанда ойға түсем,
Шіркін-ай, Галяжаным, бір көрінсең,
Білемін, қайтпайсың сен мәңгіліктен, мәңгіліктен,
Сонда да ойымдасың, қайда жүрсем.
Сонда да ойымдасың, қайда жүрсем.

Қайырмасы:

Өткен сайын жаныңнан,
Жан дүнием қақсаған.
Жалын атып қанымнан,
Жан жарыңмын аңсаған,
Жан жарыңмын аңсаған.

Не жетсін, ортамызда жүргеніңе,
Тоймайтын бір жымып күлгеніңе.
Еске алып, өмірімді сайрандаған, сайрандаған,
Тәубе етем, ұл-қызымды бергеніңе,
Тәубе етем, ұл-қызымды бергеніңе.

Қайырмасы:

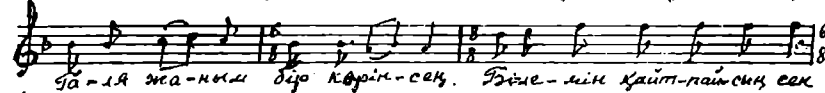
Осылай жүрмін түсіп терең ойға,
Біразы іштегінің сыймай бойға.
Сүйеуші туыстарым, жанашырлар, жанашырлар,
Бұйырсын, айтқандарың бәрі тойға,
Бұйырсын айтқандарың бәрі тойға.

Қайырмасы:

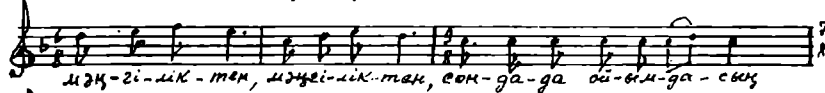
Төрең ойи, муңи.

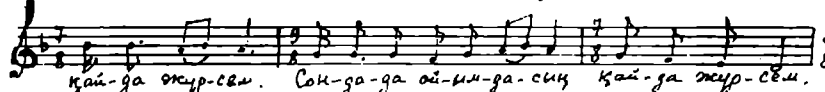
Бил а-тыл муң бат-қан-да ой-за омур-и. Шир-күн-ай,

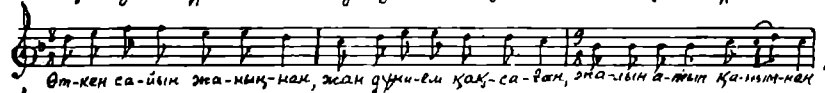
да-ла жа-нык бир көрүн-сең. Тәңге-лин қайт-пайсың сен

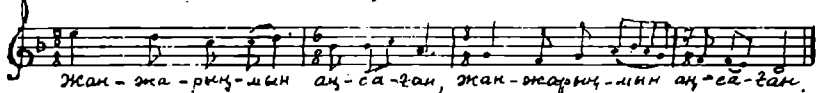
мәң-зи-лик-тен, мәңге-лик-тан, сон-да-да ой-ың-да-сың

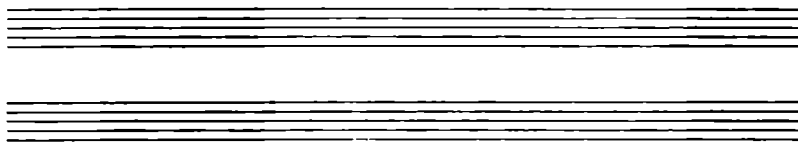
қай-да омур-сем. Сон-да-да ой-ың-да-сың қай-да жыр-сем.

Өт-кен са-йык жа-нық-нан, жан дүни-ем қақ-са-ған, аңа-ың а-тың қант-пан

жан-аңа-рық-ың аң-са-ған, жан-аңа-рық-ың аң-са-ған.

МАЗМҰНЫ

Қағазға тамған көз жасы (Алғысөз орнына)	3
Наурыз күнгі ой	4
Әлі де күтем	5
Қамығу	7
Әлі де жылаумен өтемісің?!	8
Өз анамдай сағынғасын	10
Жалтақтап балаларыма...	12
Ойламаймын өзімді...	13
Болдым ата, нағашы	15
Жиен әсері	17
Алла қоста	18
Елу жеті жасқа толғанда	19
Ой жинағы	21
Алмазым жиырма жаста!	22
Таусылар бұл өмір де...	25
Құрдасыма	26
Сәтай аға!	27
Үмең-ай!..	30
Жиенім үйге келгенде	32
Жаңа жыл	33
Бағыланға	35
Бажа толды алпысқа	36
Атыңнан айналайын, Майра жеңгей	38
Көнесің де, қоясың-ай	40
Ұлыма наз	41
Қайран, Ғалиям-ай!..	43
Бауырға наз	45
Аға-жеңгемнің назына жауап	46
Ризамын Ғалияма	48
Шыдамды болсаң жарайсың...	49
Күләш апайға	51
Бауырыма	52
Өткенімше өмірден...	55

Үйленсең ғой, құлыным!	57
Қалай қиып (Сұлтановтарға)	59
Елу үшке толғанда	61
Сақыпжамал ағаға	63
Қия алмадым	65
Зарығамын бір үніңе...	66
Өз өмірін өзіне қимағаның...	67
Жаныма еріп жүргендей	68
Өмірдің бары, жоғы осы ма?	69
Елу сегіз	70
Ұлым жиырма бірде!..	72
Елу беске келер ең!	74
Айеке!	76
Енді үзілмей жан өзегі	78
Бір қуанып, бір өкінген – өмір-ай!..	79
АРНАУ, ТІЛЕКТЕР	81
Жігіттің пары өзіңсің	82
Сансызбай Алпысбайұлына!	84
Тойға шашу (“Алабота” АҚ директоры С. Алпысбаевқа және жиналғандарға осы шаруашылықтың 70-жылдық тойында оқылды)	85
Өмірің алда, Алмазым!	87
Ел ағасы Сансызбайға	88
ӘНМЕН ЖАЛҒАДЫМ ҒҰМЫРЫҢДЫ	89
Ғалия	90
Жан жарыңмын аңсаған	92

Сансызбай Алпысбайұлы

Бір қуанып,
бір өкінген өмір-ай!..
(шерлі көңіл сыры)

Редакторы: Жабал Ерғалиев
Құрастырушы: Жұмабике Кутербекова
Корректоры: Раушан Омарова

Басуға 14.01.2005 жылы қол қойылды.
Қалыбы 1/16. Офсеттік басылу.
Таралымы 300/56. Тапсырыс 210.

Кітап «Көкше-Полиграфия»
акционерлік қоғамында басылды.
475000, Көкшетау қаласы,
Еркін Әуелбеков атындағы көше, 98.